

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΡΓΑΣ

« Γεώργιος Θεμελής »

Α

φορμή για να γραφεί τούτο το σημείωμα είναι η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πάργας, πράξη για την οποία συγχαίρουμε, για συγκρότηση επιτροπής που θ' αναλάβει το στήσιμο της Δημοτικής βιβλιοθήκης Πάργας.

Όσοι παρακολουθούν τα Παργινά ή έχουν διαβάσει κάποια βιβλία ή το με αριθ. 5 φύλλο της έκδοσής μας, ξέρουν πως ο Παργινός στην καταγωγή ιατρός Γεώργιος Θεμελής άφησε στο Δήμο Πάργας τα χρήματά του για δημιουργία βιβλιοθήκης. Δυστυχώς, απ'όσα γνωρίζουμε, ο Δήμος δε βρήκε ποτέ τον κατάλληλο χώρο να συγκροτήσει και να στεγάσει μία βιβλιοθήκη με τα πολλά ή λίγα βιβλία, δεν έχει σημασία, και να τη θέσει σε χρήση του κοινού.

Αντ' αυτού τα βιβλία που υπήρχαν, σε κάποια φάση αποθηκεύτηκαν σε υπόγειο χώρο του πρώην σφαγείου ζώων (στη θέση όπου τώρα το υπό αποπεράτωση πνευματικό κέντρο). Όπως ήταν αναμενόμενο το υπόγειο κάποτε πλημμύρισε και μούσκεψαν τα βιβλία. Αντί όμως ν' απλωθούν τα βρεγμένα για να στεγνώσουν, πετάχτηκαν και τα λίγα στεγνά μεταφέρθηκαν, που νομίζετε; Σε αποθήκη της Λαϊκής αγοράς χωρίς τζάμια και στεγανότητα.

Τώρα που ξεκινήσαμε τούτη την ιστορία θυμηθήκαμε το συγχωρεμένο το Δημήτρη το Λαμπρόπουλο, πατέρα του Τάκη. Συναντηθήκαμε ένα πρωί στο "Μικράκι" του Λένη. Μεταξύ καφέ και ρεβανής του είπαμε για τα βιβλία στην αποθήκη της Λαϊκής αγοράς.

– Πάμε, είπε...

Πήγαμε τα είδαμε και μια και δυο στο Δήμαρχο.

– Δήμαρχε το και το με τα βιβλία. Δώσε μας ένα δωμάτιο που με δικά μας έξοδα θα το επισκευάσουμε, βάψουμε, και εξοπλίσουμε με ράφια για ν' απλώσουμε τα βιβλία να αεριστούν. Μετά μπορεί να βρεθούν κάποιοι να οργανώσουν βιβλιοθήκη.

– Δεν μας αρέσουν οι προχειρότητες. Το έχουμε υπ' όψη, τελειώνει το Πολιτιστικό Κέντρο (ακόμα να τελειώσει), όπου θα εγκατασταθεί μία και καλή η βιβλιοθήκη.

Γιατί τα γράψαμε όλα αυτά; Σαν εισαγωγή για να μπορούμε στο ψητό.

Ο αείμνηστος δωρητής Γεώργιος Θεμελής.

Προτάσεις

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ

✓ Πρώτη κίνηση αυτή, που είχε προτείνει ο αείμνηστος Λαμπρόπουλος και ανάρτηση στην πόρτα μιας πινακίδας με την επιγραφή: ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΡΓΑΣ.

"Γεώργιος Θεμελής"

Απώτεροι στόχοι:

✓ Η συγκέντρωση, έστω και σε φωτοτυπίες, όλων των συγγραμμάτων που αναφέρονται και αφορούν την Πάργα. Πλούσιος κατάλογος των έργων στο βιβλίο του Κώστα Μιχαηλίδου «Η ΠΑΡΓΑ» αλλ'α και σε άλλων τα συγγράμματα.

✓ Μικροφίλμ του αρχείου της Πάργας που βρίσκεται στην Κέρκυρα αλλ'α και στη Βενετία.

Ας γίνουν λοιπόν αυτά και βλέπουμε παραπέρα. Περισσότερο να τονίσουμε ότι στρατευόμαστε για βοήθεια, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι.

Ιδιοκτήτης: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΓΙΝΩΝ
ΑΘΗΝΑΣ-ΠΕΙΡΑΙΑ-ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ
«Η ΠΑΡΓΑ»
ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ 10
* 104 32 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ: 5225788

Εκδότης
ΗΛΙΑΣ Σ. ΖΩΤΟΣ
Πρόεδρος του Συλλόγου
Βηλαρά 14 • 153 44 ΓΕΡΑΚΑΣ
Τηλ.: 6610447

Διευθυντής
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΚΑΓΙΑΝΝΗΣ
Υμηττού 92 • 155 61 ΧΟΛΑΡΓΟΣ
Τηλ. 65 14 487

Εμβάσματα
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΑΣΙΛΑ
Πυθίου 23 • 11743 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 9230888

DTP SERVICES:
PRESS LINE
Υπεύθυνος: Ν. Πανδής
Μάγερ 11 • 104 38 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. Κέντρο 5244555

Τα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη
και τις απόψεις του Συλλόγου.

• Την ταχυδρόμηση της έκδοσής μας έχει αναλάβει το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Παργινών της Αθήνας, στο οποίο πρέπει ν' απευθύνεστε για ενημέρωση σχετικά με τις διευθύνσεις και την αποστολή της έκδοσης.
• Ενισχύσεις - Συνδρομές, εκτός από την ταμεία και την Ευαγγελία Βασιλά και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου των Παργινών, εισπράττει και ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΑΤΣΙΟΣ στην Πάργα.
• Παρακαλούμε οι συνεργασίες να φτάνουν έγκαιρα για να μη καθυστερεί η κυκλοφορία της έκδοσης.

Πηγή των περισσότερων κοινωνικών
το Δημαρχείο Πάργας.
Τους αρμόδιους υπαλλήλους
ευχαριστούμε θερμά.

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

Οι προτάσεις μας

«Η ΠΑΡΓΑ» στα πέντε χρόνια της έκδοσής της έχει γράψει, μεταξύ των άλλων, και κάποιες προτάσεις, για τις οποίες κανείς δεν έχει την απαίτηση να υιοθετηθούν και να πραγματοποιηθούν. Επειδή όμως συνεχίζουμε να πιστεύουμε πως δεν αεροβατούμε, αλλά τουναντίον αυτά που προτείνουμε είναι εφαρμόσιμα, καλούμε τους φορείς της Πάργας να τους ρίξουν μια προσεκτική ματιά και αν δουν πως συμφωνούν μαζί μας ας κάνουν κάτι.

- Για διευκόλυνση παραθέτουμε μερικές από τις προτάσεις μας:
- Όπως συντηρήθηκε το Λάβαρο της Πάργας να συντηρηθούν και τα υπόλοιπα κειμήλια.
 - Να συγκροτηθεί επιτροπή μεταφοράς των αρχαίων της Πάργας από την Κέρκυρα.
 - Να χαρακτηριστεί ο ναός των Αγίων Αποστόλων διατηρητέο μνημείο και η συντήρηση να γίνει μετά από μελέτη.
 - Να γκρεμιστεί το εξάμβλωμα στον Αϊ-Σώστη.
 - Να συνταχθεί μελέτη αξιοποίησης του κάστρου της Πάργας και να ενταχθεί το έργο σε κάποιο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Αν έστω και μία απ' αυτές τις προτάσεις υιοθετηθεί, τότε θα αισθανθούμε ικανοποίηση, όχι γιατί ήταν δικιά μας ιδέα, αλλά γιατί κάτι θετικό έγινε για τον τόπο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Θέμος Ναπολέον και Παρασκευή, αγόρι, 27-9-96.
- Κυριάκης Αναστάσιος και Μαρία, κορίτσι, 19-9-96
- Γκρεπης Νικόλαος και Μιράντα, αγόρι, 5-8-96.
- Γιοχάλας Ανδρέας και Ειρήνη, αγόρι, 23-8-96.
- Βραχωρίτης Ιωάννης και Ευτυχία, κορίτσι, 6-9-96
- Ζιάκας Παύλος και Μήτσου Όλγα, κορίτσι, 9-7-96
- Μαρκάκης Ιωάννης και Γκατζοπούλου Αλίκη, Σεπτέμβρης 96. Να σου ζησει ο εγγονός, αγαπητή Αυγή πατέρα - Γκατζοπούλου.

Ευχόμαστε να τους ζήσουν

ΓΑΜΟΙ

- Χαλκής Ανδρέας από Αγία Κυριακή και Νάκου Φρειδερίκη, Πάργα, 2-11-96.
- Νάκας Κωνσταντίνος από Ανθούσα και Χαλκή Αλίκη, Πάργα, 20-4-96.

Ευτυχισμένη ζωή

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Ανδρέου Ευάγγελος του Βασιλείου, 26-7-96.
- Στέλιος Γεώργιος του Κων/νου, 8-8-96.
- Δεσύλα Μαργαρίτα Χ. Σταύρου, 20-8-96
- Κώστα Παρασκευή του Κωνσταντίνου, 1-9-96
- Μυρωνίδης Λάζαρος του Δημητρίου, 3-9-96
- Βουρεκάς Βασίλειος του Φωτίου, 1-10-96
- Καβάλας Θεόφιλος, πατέρας της Κέλης Λέκκα και συνεργάτης της έκδοσής μας.
- Με πολλή λύπη πληροφορήθηκαν οι Παργινοί τον άδικο χαμό και του δεύτερου γιου της αγαπητής Φωφώς-Βέργου-Ολσον που μένει στην Αμερική.

Θερμά συλλυπητήρια και κουράγιο ευχόμαστε στους γονείς και στους σεβαστούς παππού Αλέκο και γιαγιά Ηλέκτρα Βέργου. Φ.Ε.Μ.

Τους δικούς τους συλλυπούμαστε

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους μας συμπαράσταθηκαν στο βαθύτατο πένθος μας για το χαμό του αγαπημένου μας ΒΑΣΙΛΗ ΒΟΥΡΕΚΑ.
Η σύζυγος • Τα τέκνα • Τα αδέρφια και όλοι οι συγγενείς

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

10.000 δρχ.: Dina Anglaus Deska • Ραυτοπούλου Στεφανία • Μπάκουλη Καλλιόπη • Τούλα Βάσσου - Κοτύλια • Σπύρος Τσαμπούρης • Νίκος Τσάκας.
7975 δρχ.: Αλαμάνου Βίτω
5.000 δρχ.: Καλαφάτη Τούλα • Βουρεκάς Αναστ. Φώτης • Χιονίδης Ιωάννης • Γιοχάλας Ιωάννης • Ζώτος Ηλ. Ιωάννης • Δέσκας Χαράλαμπος • Δημάκος Απόστολος • Βουρεκάς Κάρολος • Καραγιάννης Τρύφων •

Ρίζος Στ. Αλέκος • Γεωργιάδης Παναγιώτης • Παπανδρέου Ηλιάς και Μαργαρίτα • Ζώτου-Βάσσου Παρασκευή • Φώτου Βάσω • Γκούλιουρα Ολυμπιάδα • Πετσάλη Μαρία • Δέσκας Ιωάννης • Άρτεμις Πανέτου.
3.000 δρχ. Βουρεκά Έλη • Ντρίκα Κων/να • Πάκου Πηνελόπη • Κουτσάφτης Νίκος • Ζώτος Στ. Αθανάσιος • Ζώτος Αθ. Σπύρος.
2.000 δρχ. • Βάσσος Κων/νος.

Ευχαριστούμε πολύ όσους συνέδραμαν την έκδοσή μας.

Εκλογικά αποτελέσματα '96 Νομός Πρέβεζας • Περιοχή Πάργας

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	ΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΕΓΚΥΡΑ	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΠΟΛ.ΑΝ.	Κ.Κ.Ε.	ΣΥΝ	Δ.Η.Κ.Κ.Ι
5ο ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ ΑΝΔΡΩΝ	631	484	456	213	186	5	15	26	6
6ο ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	608	431	403	208	150	3	12	21	5
7ο ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ ΜΙΚΤΟ	679	443	434	218	170	5	7	17	12
8ο ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ ΜΙΚΤΟ	1899	162	158	46	95	1	2	7	6
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΓΑΣ	3817	1520	1451	685	601	14	36	71	29
42ο ΚΟΙΝ. ΑΝΘΟΥΣΑΣ ΑΝΔ.	401	311	299	131	123	13	5	6	13
43ο ΚΟΙΝ. ΑΝΘΟΥΣΑΣ ΓΥΝ.	355	275	261	123	109	9	4	6	7
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΘΟΥΣΑΣ	756	586	560	254	232	22	9	12	20
36ο ΚΟΙΝ. ΑΓΙΑΣ ΑΝΔΡΩΝ	617	446	441	246	129	5	11	14	33
37ο ΚΟΙΝ. ΑΓΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	601	417	403	219	134	5	15	12	12
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΙΑΣ	1218	863	844	465	263	10	26	26	45
89ο ΚΟΙΝ. ΛΙΒΑΔΑΡΙΟΥ	170	94	88	37	46	1	2	1	1

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

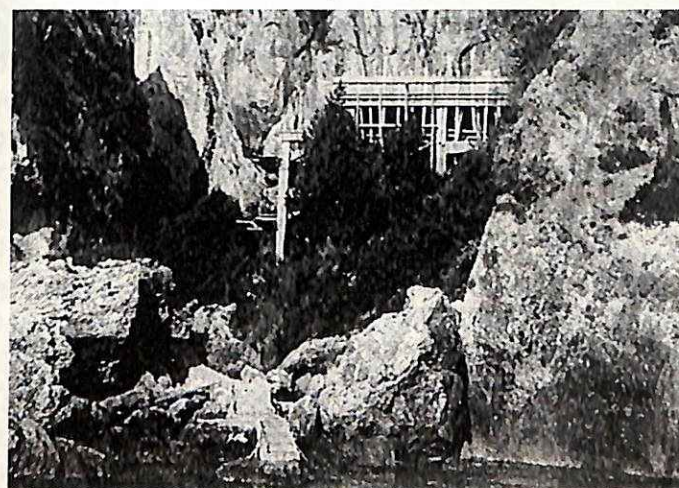
ΓΡΑΜΜΕΝΟΙ: 65.740
ΨΗΦΙΣΑΝΤΕΣ: 47.796
ΑΚΥΡΑ: 757+ΛΕΥΚΑ: 350 = 1107
ΕΓΚΥΡΑ: 46.689

Π.Α.Σ.Ο.Κ.: 18921
Ν.Δ.: 19472
ΠΟΛ.ΑΝ.: 826
Κ.Κ.Ε.: 2.612
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ: 2.187
Δ.Η.Κ.Κ.Ι: 1.952

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΕΚΛΕΧΤΗΚΑΝ:
ΠΑΣΟΚ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΤΟΥΣΚΑΣ
ΝΔ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ

Σ.Σ. Καταγράφουμε έστω και καθυστερημένα τ' αποτελέσματα για να μειώνουν. Πιθανώς τα τελικά να έχουν μικροδιαφορές.

Από την εφημερίδα "ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ"

Αυτό το μαγευτικό τοπίο, βρίσκεται έξω από την πανέμορφη Πάργα, κοντά στο εκκλησάκι του Αη Σώστη - και το... νεοελληνικό "πνεύμα", σκέφθηκε να συμπληρώσει τούτη τη φυσική ομορφιά, με το εικονιζόμενο... αυθαίρετο τοιμεντένιο τερατούργημα! Οι διαμαρτυρίες των Παργινών και οι παραστάσεις τους στη Νομαρχία, απέληξαν στο ν' αποφασίσουν οι αρμόδιες υπηρεσίες την ΑΜΕΣΗ κατεδάφιση του αυθαίρετου - δε βαριέστε! Κάποιοι "πιστοί" της ενορίας του Αγίου Ιωάννου Ανθούσας (στην οποία ανήκει το εκκλησάκι του Αη Σώστη), με "προσβάσεις" και "δόντια", εμπόδισαν την κατεδάφιση του τερατούργηματος την πρώτη φορά, οι προσπάθειες από πλευράς Νομαρχίας επανηλήφθησαν (μάάλιστα, το έργο της κατεδάφισης έχει δημοπρατηθεί... δύο φορές - άηλο τώρα που το αυθαίρετο μένει!) αλλά φαίνεται πως τα "μέσα" (υπό την επίφαση της "πίστις"!) είναι ισχυρότερα από την όποια δύναμη της Νομαρχίας - και τον ίδιο το νόμο! Αν υπάρχει κάποιος "αρμόδιος", είτε στη Νομαρχία είτε εδώ στην "κεντρική διοίκηση", ας δει την φωτογραφία, κι ας πάρει τα ενδεικνυόμενα μέτρα - πρόκειται περί πρόκλησης και περί πρωτοφανούς ασελβείας στο φυσικό περιβάλλον!

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ 176/Αυγ. 96

ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΟΥΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥΣ ΠΑΡΓΑ

ΤΙ ΝΑ ΠΕΙ ΚΑΝΕΙΣ για την αρχόντισσα! Χτισμένη σε λόφους και πλαγιές, με τα πέτρινα σπιτά υψωμένα το ένα πάνω από το άλλο, να αιωρούνται στον καταγάλανο ουρανό, τα κάστρα να ξετρυπώνουν μέσ' από δέντρα, βράχους και λουλούδια, τα καλντερίμια να σε οδηγούν σ' ένα παραμυθένιο κόσμο.

Ένας παράδεισος που φτάνει μέχρι πέρα από τη θάλασσα, εκεί που το άπειρο σμίγει με τον ορίζοντα.

Ένα μπουκέτο σπάνιας φυσικής ομορφιάς, δεμένο έξοχα, αριστοτεχνικά, ονειρεμένα.

Βράχια "μπηγμένα" στη θάλασσα, νησάκια βυθισμένα στο πράσινο, μικρά λιμανάκια, γραφικά απόκρημνα, που σε προκαλούν να τα κατακτήσεις.

Βάλτος, Λύχνος, Χρυσογαλί, Κρυονέρι, Άγιος Σώστης, Αη Γιάννης, Σαρακίνηκο, Παγωνιά, Βουλιαγμένο.

Ξενοδοχεία απαιτήσεων, έξοχα διαμερίσματα και ενοικιαζόμενα δωμάτια, κάμπινγκ, γραφικά ταβερνάκια, μαγαζιά λαϊκής τέχνης και περισσή τουριστική κίνηση.

Η Πάργα του ονείρου και των προκλήσεων, που αντιστάθηκε σε Ενετούς και Άγγλους, Γάλλους και Τούρκους κατακτητές, δεν κατακτιέται ποτέ, μονάχα αγαπιέται.

(Σ.Σ. Παραθέτει δύο έγχρωμες φωτογραφίες της Πάργας)

ΠΕΤΡΟΥ Γ. ΓΙΟΥΡΓΑ: «Σατιρικά της Πάργας», Σκιαγράφιση, έμμετρης γραφής με παλιούς και νεότερους "τύπους" και "χαρακτήρες" της Πάργας, από τον Π. Γιούργα, που συνθέτει και προσθέτει, μια νοσταλγική εύθυμη νότα στην πορεία της πόλης.

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

Δεν είμαι απαισιόδοξη από χαρακτήρος ούτε γκρι-νιάζω με το παραμικρό, βλέπω πάντα καλοπροαίρετα και δέχομαι την καλή πρόθεση όλων εκείνων που βοήθησαν να γίνει το 15-Αύγουστο το Πανηγύρι μας στην Πάργα.

Στη ζωή μου συνήθισα να εκφράζομαι με ειλικρίνεια και να βλέπω ίσια στα μάτια τον συνομιλητή μου λέγοντάς του την αλήθεια. Δεν φοβάμαι μήπως και δυσανεστήσω κανέναν, όπως δεν έχω καμία δυσκολία να συγχαρώ μεσ' από την καρδιά μου άτομα που μαζί τους δεν έχω καν φιλικές σχέσεις.

Σ' αυτές τις σειρές εκφράζω την προσωπική μου άποψη.

Γιατί ενώ μας δίνεται η ευκαιρία σ' αυτή την γιορτή, πλημμυρισμένη η Πάργα από χιλιάδες τουρίστες, ξένους και ντόπιους, να δείξουμε και να δώσουμε τον καλύτερο εαυτόν μας, κάνοντας μία γιορτή που θα μένει στη μνήμη μας για καιρό, τελικά κάνοντας ένα απολογισμό, πικραίνεται κανείς.

Δεν έχω με κανέναν προσωπικά, μην νομίσει κανείς ότι ρίχνω αιχμές. Δηλώνω κατηγορηματικά: γράφω τις σκέψεις μου ανεπιφύλακτα, γιατί πικράθηκα με το φετινό πανηγύρι. Και αρχίζω:

Η ορχήστρα της Πάργας είναι το καμάρι μας, ωραίο ρεπερτόριο, φωνές ό,τι το καλύτερο.

Η 1η Μέρα: Ήταν μια όμορφη γιορταστική και χαρούμενη.

Η 2η Μέρα: Το νησάκι της Παναγίας δεν προσφέρεται για ... "Αναβίωση του πανηγυριού στο νησί" λόγω έλλειψης χώρου. Τον παλιό καιρό είχε μόνο ντόπιους. Με τον τουρισμό δεν είναι το νησί για αναβίωση εθίμου.

Εκείνοι που χορεύουν στρυμώχνονται και εκείνοι που βλέπουν σπρώχνονται, άρα .. τίποτα.

Η 3η Μέρα:

Άρχισαν με επίδειξη δυτών. Και λοιπόν; Ποιός τους είδε από πού βούτηξαν και πού βγήκαν; Τι νόημα είχε; Μήπως ανέσυραν υπολείμματα της "Δραγαμίνας" και δεν πήραμε χαμπάρι;

Μετά είχαμε την βαρκαρόλα, ήθελα μια προσωπική αντίληψη και πήγα με την ξαδέλφη μου Μαρί.

Ευτυχώς ο Κώστας Γιάκης με την γυναίκα του την Βάγια, πολύ ευγενικά, μας πήραν στην δική τους βάρκα και τους ευχαριστούμε. Ομολογώ ήταν μια όμορφη εμπειρία, μέσα από την βάρκα βλέπαμε την Πάργα, όλα όμορφα φωτισμένα, χιλιάδες ο κόσμος σ' ολόκληρη την παραλία. Και οι δύο σειρές από βάρκες, δεμένες με σχοινιά ή μια πίσω από την άλλη. Η μια σειρά να έρχεται πίσω από το νησί, η άλλη από το βάλτο και σμίξανε στο κέντρο του λιμανιού, όλες με φαναράκια αναμμένα και πολλοί κρατούσαν βεγγαλικά, δίνοντας μια ιδιαίτερη ομορφιά τη νύχτα, όλα να φωτίζονται.

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΜΑΣ από την Κική Μπόμπη-Σακελλαρίου

Μόλις φθάσαμε στο μέσο του λιμανιού δέχθηκαν μεγαλύτερη απογοήτευση ακούγοντας την ορχήστρα να παίζει... τσάμικο. Ε ... όχι, αυτό είναι απαράδεκτο. Από τότε η βαρκαρόλα συνοδεύεται από κλαρίνο ζώντας την "Ιτιά;" Προσωπικά λατρεύω το όργανο, το, όχι όμως με βαρκαρόλα, ας έβαζαν, όσο κρότη η βαρκαρόλα, κασσέπα με καντάδες, μαντολινάδες τα μεγάφωνα να τα είχαν σκορπίσει σ' όλο το μήκος παραλίας, ούτως ώστε ν' ακούγεται παντού και να χαν οι υπεύθυνοι της εκδήλωσης παρακαλέσει όλα μαγαζιά να σιωπήσουν μουσικά γι' αυτές τις ώρες. Ποιός πατριώτης δεν θα δέχονταν ν' ακουστεί το πανηγύρι της Πάργας του; Η μοναδική μέρα του χρόνου. Αντίθετα επικρατούσε μια απέραντη βαβούρα, ούτως γιγνη και οι περισσότεροι ούτε ήξεραν τι γίνονταν. Βλέπαν βάρκες με φαναράκια αναμμένα, βεγγαλικά να καίγονται από τις βάρκες, ωραίο σαν θέαμα αλλά όχι με μουσική κλαρίνου... "του Κίτσου η μάνα κάθονταν ..." και τα Μπαρ της παραλίας στο δικό τους ρυθμό: πα - ντουπ - νταπα - ντουπ. Σωστό χάος!...

Το πανηγύρι αυτό είναι η πολιτιστική μας προβολή. Είναι σεβασμό - φαντασία - ρομαντισμό και έχω την εντύπωση ότι τα διαθέτουμε αυτά. Γιατί μας ξεφεύγουν. Γιατί κάνουμε δουλειές του ποδαριού; Τόσο πια δεν έχουμε λίγο χρόνο να διαθέσουμε για να προλογίσουμε τις κακοτοπιές;

Ν' αφήσουμε, τουλάχιστον γι' αυτές τις μέρες, τις κροσυχίες και να έχουμε αυτιά και μάτια τεντωμένα για τον ιερό σκοπό αυτής της όμορφης ομολογουμένως ευκαιρίας να δείξουμε και να παρουσιάσουμε πολύ ωραία γιορτή που αρμόζει στην παράδοσή μας και στο επίπεδό μας, που πράγματι είναι τις περισσότερες φορές σε πολύ καλό βαθμό συγκρινόμενο συνεχίζω.

Τα πυροτεχνήματα, πάρα πολύ ωραία, φαντασμαγορικά και μεγαλοπρεπή, να διαγράφουν τη νύχτα αυτά ωραία σχήματα, όπου φωτεινές δέσμες να διασχίζουν τον ουρανό, δημιουργώντας φωτεινούς πίδακες, χάνονταν μετά από κάποια δευτερόλεπτα. Δεν αρκούν όμως αυτά, όταν η ορχήστρα έπαιζε δεν ακούγονταν παρά μόνο στο γύρω χώρο.

Ο κόσμος ήθελε να συμμετάσχει, αλλά γίνονταν διαχωρητό στο συγκεκριμένο χώρο, γύρω από την ορχήστρα. Αν είχαν βάλει μεγάφωνα παντού, η παρακολούθηση, από το Καμίνι μέχρι το τέλος της, θα είχε τατραπεί σ' απέραντη πίστα, και ο κόσμος θα χόρευε με τις παρέες του εκεί όπου βρίσκονταν, και το

Το νησί της Πάργας -σήμερα κατατεθέν- περιμένει τις επεμβάσεις

ρεπερτόριο όχι μόνο νησιώτικα και τσάμικα, αφού διαθέτουν θαυμάσιες φωνές και ποικίλη μουσική. Προσωπικά δεν θυμάμαι ταγκό και βάλς στη συγκεκριμένη γιορτή.

Μια κασσέτα στα ελληνικά - αγγλικά - γερμανικά - γαλλικά, με λίγα λόγια, μεστά από νόημα, για την ιστορία της αδούλτης και περήφανης Πάργας, μοναδικό παράδειγμα σ' όλο τον κόσμο, ούτως ώστε οι ξένοι τουρίστες να καταλαβαίνουν περί τίνος πρόκειται όταν ακούν το ποίημα της Πάργας, με λίγη προσοχή στην ορθοφωνία, μια και είναι το σπουδαιότερο σημείο στην σωστή απόδοση ενός ποιήματος.

Να ρίξω μια ιδέα:

Του χρόνου ο Δήμος Πάργας να φέρει μια φιλαρμονική από τα γύρω μέρη ανήμερα την γιορτή της Παναγίας, μετά την λειτουργία στο νησάκι, να περνά σ' όλους τους δρόμους παίζοντας και ξεσηκώνοντας όλο τον κόσμο, θυμίζοντάς του την ξεχωριστή μέρα που ξέρουμε να γιορτάζουμε, προσδίδοντας έναν άλλο εορταστικό - χαρούμενο και μεγαλοπρεπή τόνο. Ο Δήμος πρέπει να υποστεί αυτά τα έξοδα, δόξα τω Θεώ έσοδα έχει.

Το νησάκι μας να είναι εορταστικά στολισμένο και φωτισμένο και σε περίπτωση που καεί μια λάμπα να

υπάρχει εναλλακτική λύση. Φέτος ήταν βυθισμένο στο σκοτάδι και είχε την γιορτή του.

Έτσι λοιπόν να στεκόμαστε πάντα, πάνω από μικροκομματισμούς, πάντα ψηλά, ν' αφήσουμε επί τέλους στην άκρη τα πολιτικά κριτήρια τα μαύρα - κιτρινα - μπλε - κόκκινα - πράσινα, να έχουμε το πανηγύρι μας σημείο αναφοράς μας και να πάρουμε ό,τι καλύτερο έχει να δώσει ο καθένας μας, και να μη το ξεχάσω, ένα σκαλοπάτι να βγαίνει ο κόσμος από τις βάρκες άνετα. Δεν αρκεί η φιλότιμη προσπάθεια των παιδιών από τις βάρκες, γιατί πρέπει να χεις κάνει σε τσίρκο για να μην γκρεμοτσακιστείς..

Ο στόχος μας, είναι το καλό της Πάργας που όλοι αγαπάμε, και πώς να γίνει αλλιώς, τον 15 Αύγουστο θα δείξουμε περισσότερο την πολιτιστική μας παράδοση. Και να θυμηθώ τα λόγια της Πατουλίδου... "Για την Πάργα ρε γαμώτο...". Αξίζει περισσότερη φροντίδα, αφήνοντας τους εγωισμούς κατά μέρος. Και να μην αρχίσουν να λένε μερικοί ... «εσείς που ζείτε στην Αθήνα», μη έχοντας επιχειρήματα και σωστό αντίλογο, γιατί το ... έργο τόχουμε ξαναδεί.

ΟΙ Σουλιώτες ΤΗΣ Πάργας

Από το Μάη του 1995 δραστηριοποιείται στην Πάργα ο εκπολιτιστικός σύλλογος με την επωνυμία «Σύλλογος Σουλιωτών και Φίλων Πάργας».

Σκοπός της ίδρυσης και λειτουργίας του είναι η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και η προβολή της πολιτιστικής παράδοσης της Πάργας, του Σουλίου, της περιοχής Ανθούσας - Αγιάς - Αγ. Κυριακής. Και των περικύμων. Μέσα από τον κύριο

Τα βουνά του Σουλίου (Φωτο ΔΗΜ. ΜΠΑΓΚΑΣ).

αυτό στόχο πετυχαίνεται και ένα άλλο βασικό μέλημα του συλλόγου, η σύσφιξη των ανθρωπίνων σχέσεων και η επικέντρωσή τους σε νέους ορίζοντες, με διαχρονικά στοιχεία, όπως τα ήθη, τα έθιμα, οι παραδόσεις. Έτσι έρχεται η επίγνωση της πολιτιστικής ταυτότητας και ελαττώνεται σε βαθμό, η αποξένωση των ατόμων. Κύριο γνώρισμα του ρυθμού και τρόπου ζωής μας.

Από τα πρώτα βήματά του ο σύλλογος αγκαλιάστηκε θερμά από τους κατοίκους της περιοχής και υπήρξε έντονο το ενδιαφέρον και μεγάλη η συμμετοχή τους. Μέχρι σήμερα απαριθμεί πάνω από 150 μέλη. Εδώ πρέπει να τονιστεί η σύσταση χορευτικού, αποτελούμενου από 35 άτομα (ηλικίας από 16 έως 40 ετών) που διδάσκονται δημοτικούς χορούς.

Στις αρχές του φθινοπώρου ξεκινά ο σύλλογος με τον ετήσιο χορό που έγινε στο Κέντρο Πανόραμα. Έχουμε τον Γενάρη, με την έναρξη του νέου χρόνου, μια νέα εκδήλωση, την κοπή της πίτας, με ελεύθερη συμμετοχή του κόσμου. Εδώ έγινε και η πρώτη δημόσια παρουσία του χορευτικού με τοπικούς χορούς και ανάλογες ενδυμασίες.

Η πρώτη εμφάνιση του χορευτικού ήταν επιτυχημένη και η συμμετοχή των κατοίκων απροσδόκητη, αφού ο αριθμός τους ξεπερνούσε κατά πολύ τον αναμενόμενο.

Την επόμενη εκδήλωση του συλλόγου τη συναντάμε στις Απόκριες, την τελευταία Κυριακή.

Στην παραλία παρουσιάζεται πρόγραμμα δημοτικών χορών από το χορευτικό, και σ' ένα κίосκ που έφτιαξαν μέλη του συλλόγου, μοιράστηκε δωρεάν κρασί. Έτσι για πρώτη φορά τη μέρα εκείνη η Πάργα πήρε άλλη ζωντάνια και ένα διαφορετικό χρώμα.

Στις 25 Μαρτίου ο σύλλογος, θέλοντας να τιμήσει τη μεγάλη εθνική μας γιορτή, συμμετέχει στην κατάθεση στεφανιών στο μνημείο του Κανάρη με την παρουσία του χορευτικού, και στη συνέχεια μετά την παρέλαση ακολουθεί πρόγραμμα μιας ώρας με τοπικούς χορούς, κάνον-

τάς μας έτσι τη μέρα εκείνη, βλέποντας τα παιδιά με τις παραδοσιακές στολές και ακούγοντας τους δημοτικούς ήχους, να νιώσουμε περήφανοι για την εθνική μας ταυτότητα και την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Ακολουθώντας μια ζωντανή πορεία ο σύλλογος, την ημέρα του εορτασμού του Αγ. Δονάτου στο Σούλι, διοργανώνει οδοιπορικό - κατά βάση από τα Πηγάδια στη Γλυκή, μέσω της Σκάλας της Τζαβέλαινας. Πάνω από 50 άτομα συμμετέχουν σ' αυτή την πορεία και στο τέλος της είναι έντονη η επιθυμία να καθιερωθεί κάθε χρόνο αυτή η εκδήλωση.

Παρόλο τον μικρό χρόνο δημιουργίας του, το χορευτικό του συλλόγου, έχοντας δώσει μια καλή παρουσία, προσκαλείται να παρουσιάσει κάποιους χορούς στα πλαίσια των εκδηλώσεων που γίνονται στην Παραμυθιά για το ολοκαύτωμα του Σουλίου.

Και εδώ η εικόνα των παιδιών που χόρευαν ήταν ξεχωριστή.

Το Μάη ο σύλλογος πραγματοποιεί με επιτυχία Εθελοντική Αιμοδοσία, δίνοντας έτσι δείγμα του ανθρωπιστικού του χαρακτήρα.

Μέσα σε σχεδόν πολύ μικρό χρόνο ο εκπολιτιστικός σύλλογος «Σουλιωτών και Φίλων Πάργας» έχει κάνει μια δυναμική πορεία. Κατάφερε να κερδίσει το ενδιαφέρον, τη συμμετοχή και την αγάπη των κατοίκων της Πάργας.

Έχοντας αυτά τα στοιχεία, το Δ.Σ. του συλλόγου αποτελούμενο από τους:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : **Ζαχαρίας Νίκος**
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : **Μπόλωσης Ηλίας**
ΤΑΜΙΑΣ : **Ντόκος Παναγιώτης**
ΑΝΑΠΛ. ΤΑΜΙΑΣ : **Κατσιγιάννης Ζώης**
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ : **Ντόκος Γρηγόρης**

καθώς και τα μέλη του συλλόγου, θα προσπαθήσουν, κινούμενοι με γνώμονα την αγάπη τους για τον τόπο, να συνεχίσουν την πορεία του, προωθώντας έτσι την πολιτιστική και πολιτισμική εικόνα της Πάργας.

Κότες..... Κότες.....

Να και το καλοκαιράκι, που ο κόσμος λάμπει σαν ένα αστέρι: βουνά και κάμποι, δέντρα, νερά....

Όμως ποιός μπορεί να ξέρει τους πάρα κάτω στίχους από το ποιηματάκι το αγαπημένο του Κωστή Παλαμά;

Ο τόπος γέμισε γάλους, και κότες. Που σαν περνάς ούτε καλημέρα δεν σου λένε.

Ο άνθρωπος που είναι το ωραιότερο στολίδι της γης, σ' όλο το ταπεινό του μεγαλείο. Έχει στις τσέπες του πέτρες που τις εκτοξεύει προς όλες τις κατευθύνσεις: όπλισε τα χέρια του με βέλη φαρμακερά: γυρίζει τα μάτια του περιπαικτικά εδώ κι εκεί να τιμηθεί πληροφορίες και τοπικές ειδήσεις..

Κυκλοφορούν ανάμεσά μας κότες με πούπουλα και χωρίς πούπουλα: κότες με λοφία και άδεια κρανία που θα πει ανεγκέφαλες.

Κότες ψηλές, γελαστές ή αγέλαστες, χαζοχαρούμενες και υστερικές. Κότες κοτούλες μου, περνάω κι εγώ σαν όλες τις απλοϊκές κοπέλλες του τόπου μας, θύμησες παλιών καλών εποχών, ανοίξε μου δρόμο να περάσω, κι' ούτε να σας αγγίξω δεν θέλω ούτε και να σας πειράξω.

Δεν έχω ψίχουλα από ψωμί και σπόρια να σας ρίξω... Ότι μου έχει απομείνει όσο μεγαλώνω τα κρατώ για μένα στο πνεύμα μου και στην ψυχή.

Κότες τρελλές, κουτές και άδειες, δεν βλέπετε πως τόσα χρόνια προσπαθώ να σας μοιάσω, και και δεν τα καταφέρνω;...

Είστε υπέροχες και δεν σας φτάνω: κλείνω το στόμα μου να μην πω λόγια άπρεπα: δεν μου πάνε και πολύ. Ελεεινολογώ τον εαυτό μου για της ψυχής μου την αντοχή και δεν σας στέλνω στο διάβολο από και που έχετε έρθει.

Το δες, τρις, τετράκις και δεκάκις εξαμαρτείν ουκ' ανδρός σοφού.

Γεμίστε τις τσέπες σας λεφτά: φυλάξτε καλά τα πούπουλα για να μη ξεπουλιαστείτε τώρα που πλησιάζει το γηραιόν της ηλικίας γέρμα και μυαλό δεν βάλατε, κότες μαούνες λαμάσες και μικροσκοπικές θεληματζούδες....

Χορτάστε με χιλιάρικα: μας τα διακονούετε: τουτέστιν δίσκος απαιτείται. Κι εμείς, αν θέλουμε σας τα δίνουμε: έχει ο καιρός γυρίσματα: δύσκολοι χρόνοι και δίσκοι καιροί.

Δεν θέλω να πω πολλά: θα πιστέψουν πως είναι πιο λίγα, μα σαν σκεφτούν αυτά τα λίγα θα καταλάβουν πως είναι πολλά.

Λατρεύω τη φύση, το σύμπαν, εκτός από τις κότες τις ξεπουπουλιασμένες, γεμάτες υποκρισία και μίσος.

Πάργα Καλοκαίρι 1996
Τούλα Κοτύλια - Βάσσου

Μουσείο «Λυχνοσιάτης»

Το Μουσείο «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ» στο Λιμάνι Χερσονήσου, πηλά στη θάλασσα, είναι ένας χώρος διατήρησης και προβολής της παραδοσιακής ζωής και του λαϊκού πολιτισμού της Κρήτης. Συγκεκριμένα ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει με τρόπο εποπτικό και βιωματικό:

- την παραδοσιακή Αρχιτεκτονική της Κρήτης (επίσκεψη σε Κρητικό σπίτι, Εκκλησία, φάμπρικα (εθαιοτριβείο), ανεμόμυλο, μιτάτο (σπίτι βοσκού), αλώνι, πατητήρι, καζάνι, καμίνι κ.τ.λ.).
- τις παραδοσιακές τοπικές ασχολίες (επίσκεψη σε εργαστήρια υφαντικής - φυτικών βαφών, αγγειοπλαστικής, επεξεργασίας αρωματικών φυτών).
- την Κρητική κλωρίδα (περιβόλι με όλη τα οπωροφόρα της Κρήτης - αρωματικά και φαρμακευτικά Φυτά της Κρήτης - λουλούδια και κάκτοι).
- τον ορκότο πλούτο της Κρήτης (υπαίθρια έκθεση με πέτρες και βότσαλα).
- τη σύγχρονη λαϊκή καλλιτεχνική δημιουργία στην Κρήτη (μόνιμο εκθετήριο έργων Κρητών λαϊκών καλλιτεχνών, καθώς και έργων εμπνευσμένων από τη φύση της Κρήτης), (ώρα επίσκεψης του εκθετηρίου: 11.30 - 12.30 κάθε μέρα).
- Επίσης, σε τακτές ώρες κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, γίνονται οπτικο-ακουστικές προβολές για την παράδοση και το φυσικό περιβάλλον της Κρήτης καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα για Δημοτικά σχολεία και Γυμνάσια.

Το Μουσείο "ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ", με τη βιωματική προσέγγιση της παράδοσης και με την προσήλωση στην περιβαλλοντική μέριμνα, δεν είναι απλά ένα ακόμα Λαογραφικό Μουσείο, είναι ένας τόπος ενεργού Λαογραφίας και Φυσιογνωσίας της Κρήτης, πρωτότυπος και ξεχωριστός στο είδος του μέσα στον Ελλαδικό χώρο.

Ο "ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ" είναι ανοικτός για πρωινή επίσκεψη-ξεναγήση από 9.30 π.μ. μέχρι 14.00 μ.μ. (Δευτέρα κλειστό).

* Τελευταία ώρα εισόδου: 13.30. * Επισκέψεις σχολείων, συλλόγων: Μετά από συνεννόηση.

Γιατί παρουσιάζα το μουσείο "ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ" από τις στήλες της έκδοσής μας. Για πολλούς λόγους από τους οποίους θ' αναφέρω δύο.

1) Είμαι ομοιδεστής του οφθαλμιάτρου Νίκου Μαρκάκη και του γιού του Γιάννη, που το έστησαν στην κυριολεξία με τα χέρια τους. Παλεύω χρόνια για το στήσιμο ενός τέτοιου πολιτιστικού πανοράματος και στον τόπο μου. Ήξερα πως βρισκόμουν στην αρχή. Με την επίσκεψη στο "ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗ" έμαθα το όριο, το οποίο πρέπει να φτάσω.

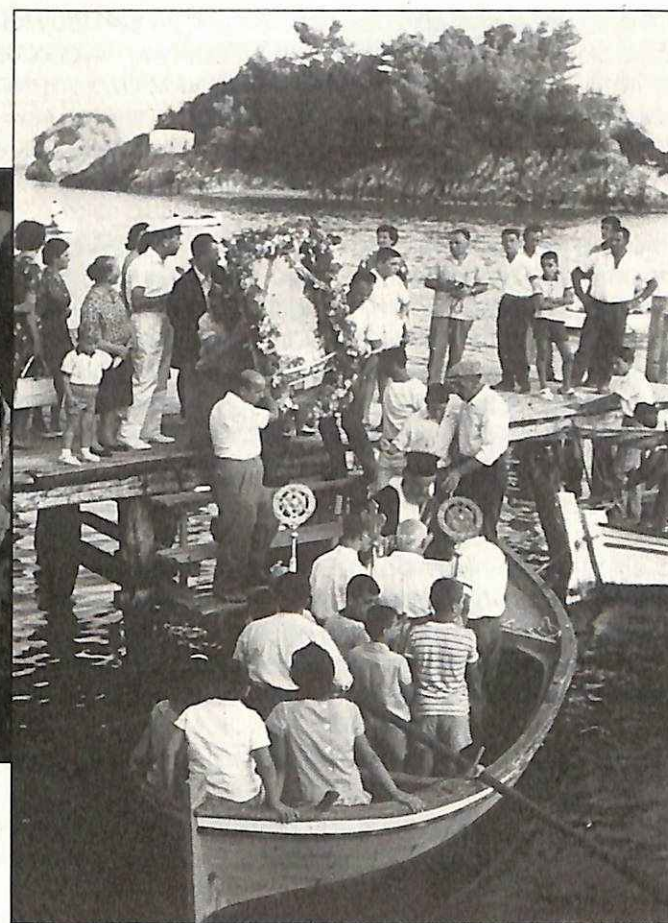
2) Το μουσείο έχει σχέση με την Πάργα. Η σύζυγος του γιατρού Νίκου Μαρκάκη, Έλσα είναι κόρη του Παργινού Γεωργίου Γεωργίου, ο ανεψιός του δε Γιάννης έχει παντρευτεί με την κόρη της Αυγής Πατέρα-Γκατζοπούλου. Γαμπροί της Πάργας λοιπόν δύο Μαρκάκηδες.

Εύχομαι στο Νίκο και Γιάννη Μαρκάκη κουράγιο για παραπέρα δραστηριότητες στο μουσείο.

Μακάρι κάθε "τόπος" να αποκτήσει το "ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗ" του.

E.M.

Φωτογραφίες της Παλιάς Πάργας «Η ΠΑΡΓΑ ΧΑΘΗΚΕ» που μας έστειλε ο Γιάννος Ζέρης

Μεταφορά της εικόνας από τους Αποστόλους στην Παναγία του νησιού.
Πρώτη και καλύτερη στο των εκκλησιών η Γκόλφω.
Εξασκείστε τη μνήμη σας γνώριση άλλων προσώπων.

ΠΑΡΓΑ ΔΕ ΣΕ ΧΟΡΤΑΙΝΩ

Γεννήθηκα απ' τα σπλάχνά σου
και πήγα αλλού να ζήσω,
μα πάντοτε σε σκέφτομαι
και θέλω να γυρίσω.

Θέλω μεσ' την αγκάλη σου
να ζήσω όσο μου μένει,
να πίνω απ' τον αέρα σου
που ομορφιά υφαίνει.

Να πίνει από τη θάλασσα
αλμύρα το κορμί μου,
να παίρνει από το χρώμα σου
ανάσα η ψυχή μου

Τα καλοκαίρια είναι μικρά
όσο κοντά σου μένω,
χωρίς μου θα στο ξαναπώ
Πάργα δε σε χορταίνω

ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΖΟΥΛΑΣ

ΠΑΛΗΑ ΠΑΡΓΙΝΑ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

Παργινοπούλα πέρασε,
μ' όλες τις νοστιμάδες,
ταράχτηκε ο καφενές,
με μπέηδες, με πασάδες.-

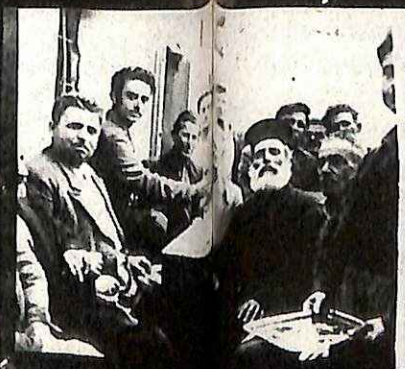
Χίλια φιλιά σου έστειλα,
χρυσό μου, με την αύρα,
δεν ξέρω αν σου τάδωσε,
να σε χαρώ, στην Πάργα.

Πάργα, σ' αφήνω έχε γειά,
σ' αφήνω αμανάτι
να μου φυλάς το ταίρι μου,
τι τόχω σαλτανάτι.

Με τι καρδιά, με τι ψυχή,
να φύγω από την Πάργα,
ν' αφήσω μάτια σαν εληές,
και φρεϊδια σαν γαϊτάνια.-

(Από την Λαογρ. Συλλογή
Νίκου Χρ. Τσάκα)

Η Ισα και η Ίδωση τιγιάς

Δημοτική Αγιάς

ΣΤΙΧΑΚΙΑ

Για να συμπληρωθεί η λεζάντα της
φωτογραφίας του προηγούμενου
φύλλου παραθέτουμε τα στιχάκια
που έλεγε ο Παύλος Μπέλλος όταν
από το 1962-68 πουλούσε σουβλά-
κια στην ωραία Πάργα.

Παιδιά μου καλομαθημένα
πάρτε σουβλάκι κι' από μένα.

Πάρτε σουβλάκι με μανία,
μη με στέλνετε στη Γερμανία.

Το σουβλάκι του Παυλάκη
είναι φόρτσα στο μεράκι.

Πάρτε σουβλάκι από μένα,
μη με στέλνετε στα ξένα,
δεν τα έχω μαθημένα,
παιδιά μου καλομαθημένα,
που έχω εγώ κι' εσείς για μένα..

ΤΟΥ ΠΑΪΛΟΥ ΜΠΕΛΛΟΥ

Παιδική συνεργασία Φθινόπωρο

Μολυβένιος ουρανός
και κριμένος ήλιος,
ήρθε ο φθινοπωρινός
της βροχής ο φίλος.

Χιονισμένα τα βουνά,
και χρυσά τα φύλλα,
φεύγουν τώρα τα πουλιά
φεύγουν χίλια - χίλια.

Σύννεφα εδώ κι' εκεί
τη βροχή αρχίζουν
κι' ούτε πια μια Κυριακή
δε θα μας χαρίζουν

Μελωδία είναι γλυκιά
τούτη η εποχή
κι' ας μας λείπουν τα πουλιά
κι' ας νοτίζει η γη

24-9-96

Τζίνα Παίζη

Ο Γόρης ο Σακκάς είχε άμεσες επαφές με την Πάργα, μεγάλες φιλίες, γνωριμίες και αγάπη, υπερβολική αγάπη, σχεδόν λατρεία, για την όμορφη Πάργα, τόσο κοντινή και φιλική ανέκαθεν με την πατρίδα του την Παραμυθιά, την πολίτεια με τους αρχοντανθρώπους της, κάπως χοντροκομμένους, αλλά οπωσδήποτε το εκλεκτότερο δείγμα ανθρώπων όλου του Ηπειρωτικού χώρου, όπως νομίζω.

Μάταια πάσχιζε να επαναφέρει την Πάργα στην Θεσπρωτία, που ανήκει γεωγραφικά, φιλικά, συναισθηματικά, μα αυτό είναι άλλη ιστορία. Τις πρώτες παργινές φιλίες τις έκανε στα βάθη της Μικράς Ασίας στην φοβερή εκείνη εκστρατεία, όπου γνωρίστηκε και κάνανε παρέα με τον Τάκη Γκρέπη, Ντίνο Αρβανιτάκη, Τάκη Αργύρη-Παραμυθιώτη και άλλους συμπατριώτες, που τους ένωσε σφικτά η πατριωτισμένη και ο κίνδυνος στον τραγικό εκείνο πόλεμο και καταστροφή. Ο Γόρης τότε ήταν απλός φαντάρος, ενώ οι άλλοι βαθμοφόροι, λοχίες σε επιτελικά πόστα, τον πήραν μαζί τους και τον είχαν για ορντινάντσα, καθήκοντα που εκτελούσε με ευχαρίστηση και ενδιαφέρον, γιατί μαζί τους προστατεύονταν από επικίνδυνες αποστολές και περιπέτειες.

Ξεκίνησε από μπαλωματής υπαίθριος στην Παραμυθιά και ο καψω Σπύρος, ο πατέρας του και οι άλλοι γύρω του δεν τον είχαν σε υπόληψη:

– Αει, μω Γόρη, μπαλωματής θα πεθάνεις, χαλασιά σου και συ...

Την εκδίκηση από όσους τον υποτιμούσαν την πήρε γρήγορα, μόνον που δεν πρόλαβε τον πατέρα του και γι' αυτό πήγε στο μνήμα του και του φώναξε:

– Σήκου, πατέρα, να ιδείς τον γιό σου Νομάρχη κι' ας μην το παντήχαινες...

Πολύ γρήγορα παράτησε τα τσαγκαροσουβλία, κατατάχτηκε χωροφύλακας κι' από κει και πέρα πέταξε. Με περιορισμένες γραμματικές γνώσεις, που καλλιέργησε μόνος του, αλλά έξυπνος, φιλόδοξος, δραστήριος, διπλωμάτης, καταφερτζής και πολιτικάντης, αφού ασχολήθηκε στα Γιάννενα με την δημοσιογραφία βγάζοντας την Εφημερίδα "Κραυγή" Ιωαννίνων, που οι συνάδελφοί του και διανοούμενοι έλεγαν: "Κραυγή, εφημερίδα της οκάς, εκδίδει ο Γόρης ο Σακκάς", μπήκε στην πολιτική.

Την εποχή που ο Γόρης είχε την "Κραυγή" του, στην Πάργα ο Αντώνης Ραυτόπουλος εξέδιδε τα "Χρονικά Πάργας". Δυναμικό στοιχείο ο Αντώνης είχε διατελέσει και Πρόεδρος της Κοινότητας, είχε κάνει έργα, αλλά τα έμμετρα σατιρικά της εφημερίδας ήταν άγαρμπα και υπερβολικά. Ο Μήτσος Βάσος, τον οποίο έθιξε κατά τρόπο δυσφημιστικό, δεν το ανέχθηκε, τον εμήνυσε, και ο Αντώνης βρέθηκε στο εδωλίο του κατηγορουμένου στο Εφετείο στα Γιάννενα. Ο Γόρης πήγε να του συμπαρασταθεί, σαν φίλος και συνάδελφος, κάθισε πίσω του και προσπαθούσε να τον βοηθήσει, αλλά η δυσφήμιση ήταν σκαστή και η καταδίκη διαγράφονταν σίγουρη. Την ώρα της απολογίας του ψιθυρίζει στ' αυτή:

– Κλάψε, ρουφιάνε, έτσι πώς τάκανες! Κλάψε για θα σε στομπανίσουνε!!! Βγάζει αμέσως ένα μαντήλι, του το πασάρει με τρόπο, του δίνει μια γερή γροθιά στις πλάτες και του ξαναλέει:

– Α! ρουφιάνε κλάψε...

Η συνταγή πέτυχε απόλυτα και ο Αντώνης απαλλάχτηκε λόγω αμφιβολιών, με αυστηρή προειδοποίηση του Προέδρου, άμα ξαναπήγαине: Δεν -θα -τα-ξε-μπερ-δέ-ψου-με-κα-λά.

Ο ΓΟΡΗΣ

Την πρώτη φορά που τον αντίκρυσαν ήταν, πριν από πολλές δεκατίες, όταν γίνονταν στην Πέρδικα ο γάμος του Ποστόλη Βέργου με την Ελένη του Γιάννη Τσερέπη και της Μήλως του Ζώτου. Είχαμε πάει με το μεγάλο καϊκι του καπετάν Μιλτιάδη του Μπάκουλη, γεμάτο κόσμο, φίσκα και τον Γιάννη Πουλή τον κλαριντζή με την ωραία κομπανία του. Αράξαμε στον Αρίλλα κι' από κει ανηφορήσαμε σε μια αξέχαστη διαδρομή με τα όργανα τραγουδώντας και χορεύοντας και ο γάμος αυτός, που κράτησε πάνω από τρία μερόνυχτα, άφησε εποχή.

Ο Γόρης, Νομάρχης Θεσπρωτίας τότε, ήρθε με την κυρά του την Πολυξένη και θρονιάστηκε στο επισημότερο σημείο και άρπαξε και την ευκαιρία να εκφωνήσει έναν δεκάρικο λόγο. Θέλοντας πάντα να διανθίζει τους λόγους και να εντυπωσιάζει με συνταρακτικά γεγονότα, αληθινά ή, συνήθως, ψεύτικα, αφού κοπάνισε τα στερεότυπα του: «Σας φέρω τον θερμόν χαιρετισμόν της Ελληνικής Κυβερνήσεως», φράση με την οποία πάντα ξεκίνησε τους λόγους, στράφηκε προς τον Τάκη Αργύρη, που ήταν καλεσμένος στον γάμο, τον αναζήτησε και τον κάθισε δίπλα του να ξαναθυμηθούν τα παλιά της Μικράς Ασίας. Από κει φαίνεται του μπήκε η ιδέα και σε μια στιγμή, δείχνοντας τον Τάκη, άρχισε να λέει:

– Ο Ανθρωπος αυτός, κύριοι, είναι συμπολεμιστής μου, είναι Ήρωας, είναι ο Σωτήρας μου!!!

Ο Τάκης σεμνός, μετρημένος συμμαζώχτηκε. Ωχωχώχ!!! έκανε. Δεν ήξερε πού θα καταλήξει ο Γόρης και τι κοτσάνες θ' αμόλαγε, γιατί δεν θυμόταν καμιά πράξη ηρωισμού του και σωτηρίας του Γόρη. Ο Γόρης ήταν άσσος στη σκούπα και να φέρνει τις караβάνες από τα μαγειρεία και τις ξικευε, φανός απ' τα νειάτα του.

– Τι τα θέλεις τώρα αυτά Γόρη, ψιθύρισε ανήσυχος για την συνέχεια. Αυτή η συνεσταλμένη και διστακτική στάση του Τάκη έδωσε στον Γόρη την πεποίθηση ότι δεν θα τον διαψεύσει μπροστά σε τόσες εκατοντάδες ατόμων, που τα παράτησαν όλα στα γύρω παράσπιτα του Τσερέπη και συγκεντρώθηκαν στο κεντρικό δωμάτιο που ο Γόρης αμολύθηκε τώρα ασυγκράτητος.

– Όχι, φίλε μου γκαρδιακέ! Όχι, Σωτήρα μου!!! Εσύ με γλύτωσης, τραύμα διαμπερές στην κοιλιακήν χώρα από βλήμα πυροβολικού, μ' εφόρτωσε αναισθητόν σ' ένα μουλάρι και από την μετωπικήν γραμμήν με οδήγησε εις το Ορεινόν Χειρουργείον...

Ο Γόρης είχε κουρντίσει καλά το βιολί του και το τραγουδάγε ασυγκράτητος, ακατάσχετος. Μας συγκίνησε, μας ενθουσίασε, μας μάγεψε. Είχαμε ανάμεσά μας στην χαρούμενη συγκέντρωσή μας δύο Ήρωες που μας τιμούσαν με την παρουσία τους.

Ο Τάκης παραδόθηκε, έσκυψε το κεφάλι και αναστέναζε στενοχωρημένος.

– Α! τον μασκαρά, έλεγε μετά από καιρό. Καλά, ο άλλος κόσμος δεν ήξερε ότι δεν υπήρχε τραύμα, η κουτο-Πολυξένη, δεν τόξερε, που σβύστηκε στο κλάμα από την συγκίνηση;

Εκείνο που δεν σκεφθήκαμε κανένας ήταν ότι τραύμα από βλήμα στην κοιλιακή χώρα θα είχε κάνει τα εντόσθιά του

Από τον Νίκο Χρ. Τσάκα

πατσά ψιλοκομμένο και δεν γλύτωνε με τίποτε σ' εκείνα τα δραματικά χειρουργεία. Πονηρός ο Γόρης, σκέφθηκε ότι δεν μπορούσε να πει για τραύμα σε χέρια, ποδάρια, στήθος, γιατί κάποιος μπορούσε να απαιτήσει να το ιδούμε. Τώρα βέβαια δεν τόλμησε κανένας να ζητήσει να ξεβρακωθεί ο Νομάρχης να δείξει την κοιλιά του. Μας την έφερε ολουνών.

Την εποχή εκείνη σαν Νομάρχης Θεσπρωτίας, άρπαξε την ευκαιρία και ήρθε στην Πάργα με το "Καστράκι" ένα μικρό πολεμικό σκάφος που περιπολούσε το Ιόνιο, και ήρθε να επιδειχθεί σε φίλους και γνωστούς. Από το μπαλκόνι του Δημαρχείου θαύμαζε το τοπίο και καμάρωνε το "Καστράκι" και τον εαυτόν του. Γυρνάει σε μια στιγμή και λέει στον Ντίνο Αρβανιτάκη, που τον είχε καλέσει κοντά του και του λέει:

– Το παντήχαινες ποτέ, μω Ντίνο, ο Γόρης να πασάινει και νάρχεται με πολεμικό;;; Ω!! Μω Ντίνο, κοίτα το, έχει και σημαία!!!

Ο Ντίνος χαμογέλασε και τον ειρωνεύτηκε:

– Σάμπως κι' οι άλλοι είναι καλλίτεροι από σένα, Γόρη;

Τα κατορθώματα του Γόρη σαν Νομάρχη Θεσπρωτίας και Καρδίτσας και Δημάρχου Γιαννίνων ήταν άπειρα. Κορυφαίο ήταν που είχε πάει μια ομάδα Νομαρχών επίσημη επίσκεψη στην Αγγλία και ο Γόρης αυτοκηρύχθηκε αρχηγός και βούτηξε στο Β.Β.С. αυτός το μικρόφωνο για να "φέρει τον θερμόν χαιρετισμόν της Ελληνικής Κυβερνήσεως". Όχι που θάχανε τέτοια ευκαιρία.

Χοντρός, με σεβαστή γαστέρα και κρεμασμένα προγούλια, μόνιμα γελαστό ύφος, αεικίνητο βλέμμα, μπουραμπάδες, αστεία, πονηρά πειράγματα, χαιρετούρες σε όλους στον δρόμο, γνωστούς και άγνωστους, με φαρδιά παντελόνια, που στο βάδισμα ανέμιζαν σαν σακκιά πέρα δώθε, ρεπουμπλικόφθορος, με στραβοβαλμένη και πάντα τσαλακωμένη ρεμπουμπλικά, που την έκανε κουβάρι στους ενθουσιασμούς και τους λόγους του, χώνοντάς την και βγάζοντάς την στις τσέπες, αυτός ήταν ο Γόρης, που γοήτευε μέσω και κατωτέρου επιπέδου ακροατήρια με στομφώδεις φράσεις, ανέκδοτα και με φιλίες και κοινωνικές επαφές σε κάθε επίπεδο. Το να σε αποκαλεί ο Γόρης με τις προσφιλείς λέξεις "γομάρι" και "ρουφιάνε" σε θεωρούσε φίλο και οι προσαγορεύσεις ήταν τίτλοι τιμής.

Νεοσύλλεκτοι στην Κόρινθο με τον Βασιλάκη Παπανικολάου, Δημήτρη Αντωνίου, Νούφρη Παπανούφρη εμάθαμε τα κατορθώματά του σαν Νομάρχη Καρδίτσας από τον συστρατιώτη Χρήστο Μπαλάφα, μεγάλο ηλακατζή, υπάλληλο τότε Κοινωνικής Προνοίας και ιδιαίτερο του Γόρη. Το Κράτος ενίσχυε τότε τα ρημαγμένα από τον πόλεμο χωριά και με τις Νομαρχίες μοίραζε οικοδομικά υλικά, ξυλεία, τσιμέντα, σίδερα και τέτοια. Ο Γόρης περιόδευε στα χωριά για να μοιράσει υλικά αλλά πιο πολύ, με την ευκαιρία, να καταβροχθίζει αρνάκια σουβλιστά. Αφού χόρταινε τον κόσμο με υλικά που τις πιο πολλές φορές δεν έφθαναν ποτέ, έπρεπε να χορταίνει κι' αυτός και παράριχνε, ο μακαρίτης, στην γαστέρα του. Μάζευε βγαίνοντας από το τζιπ στο χωριό τους χωριάτες και άρχιζε:

– Πόσα κυβικά ξυλεία θέλεις; ρώταγε τον χωριάτη.

– Δύο απαντούσε, διστακτικά, ο καημένος.

– Γράψε τέσσερα, κύριε Μπαλάφα, έλεγε με γενναιοδωρία. Τι θα φτιάξεις, μωρέ γομάρι, με δυο κυβικά; κοτέτσι;

Αφού τελείωνε την διανομή, απευθυνόταν στον Πρόεδρο της Κοινότητας:

– Καλά τα είπαμαν, καλά τα σιάσαμεν, γρήγορα θάρθουν και τα υλικά, τώρα η υπόθεση πρέπει να γίνει "ούτω πώς"! και με τον δείκτη του δεξιού χεριού έκανε στροφές στον αέρα, όπως γυρίζει η σούβλα, για να γίνει κατανοητός και να δοθούν σχετικές εντολές. Πέθαινε για ζιαφέτια.

Μια από τις πολλές φορές, αφού μοίρασε τα υλικά απλόχερα στήθηκαν οι σουβλές και ο Γόρης ενθουσιασμένος αρχίζει να εκφωνεί ένα δεκάρικο λόγο. Μιλώντας μετέδωσε τον ενθουσιασμό στον κόσμο και δίπλα στριφογύριζαν οι σουβλές, πράγμα που μεγάλωνε τον ενθουσιασμό και τα πηδηματά του. Αλλά ένας μικρός που γύριζε κι' αυτός, χαζολογήθηκε από την ομιλία του Γόρη, σταμάτησε το γύρισμα του μισοψημμένου αρνιού, έβαλε τους αγκώνες στα γόνατα και τα χέρια στα μάγουλα και... ακουρμαίνονταν με κίνδυνο να καεί τ' αρνί. Ο Γόρης γλωσσοκοπάνανε, μέχρι να περάσει η ώρα και δεν είχε στο νου του τί έλεγε. Έλεγε αυτός, λες κι' ήταν μαγνητόφωνο ο μακαρίτης, κατέβαζε αρλουμπολογία και την ρύθμιζε μέχρι να τελειώσει το ψήσιμο. Μόνος αυτός από όλους έπιασε το φάλτσο του μικρού. Διακόπτει αμέσως κάποια κορώνα του λόγου και του λέει:

– Ψήσε, ρουφιάνε, ψήσε εσύ και μην ακούς τι λέω εγώ!!!

Σε κάποιο μικρό χωριό και φτωχό, της Καρδίτσας πάντοτε, μόλις τελείωσε τις διανομές, του είπαν:

– Τώρα, Κύριε Νομάρχα, να κάτσεις εδώ να σφάξουμε και καναν κόκκορα, να σου κάνουμε το τραπέζι...

– Όχι! Όχι! Δεν θέλω σπατάλες... Μόνο καμιά δεκαριά σπληνίτσες να μου φτιάκετε.

Μα στο χωριό, χωρίς ψυγεία τότε, που μεταλαβαίνανε το πολύ μια φορά την βδομάδα καναν τράγο ή καμιά γίδα, έπρεπε έτσι να σφαχτούν δέκα αρνάκια. Τα ρήμαζε τα χωριά, ο μακαρίτης.

Ευέλκτος στην πολιτική, σωστή ανεμοδοούρα, προερχόμενος από την δεξιά, ευνοημένος από τον Τσαλδάρη και τον Παπάγο, δεν δίστασε σε κάποια στιγμή να χτυπάει τις πλάτες του Πλαστήρα λέγοντας: "Δεν ξαίρει ο Πλαστήρας τι παιδιά έχει..."

Σαν Δήμαρχος Ιωαννίνων κατέβαινε στην Αθήνα και πήγαινε κατ' ευθείαν στην Ελένη Βλάχου της Καθημερινής επί της Σωκράτους και αφού την φαιδρυνε με τις αρλούμπες του, έφευγε. Ας κοροΐδευε η Βλάχου, αυτός είχε τον σκοπό του. Την επομένη στην δεύτερη σελίδα της καθημερινής, δίπλα από τις "Σημειώσεις ενός Αθηναίου" έμπαινε η είδηση: "Ο Δήμαρχος Ιωαννίνων κ. Γρηγόριος Σακκάς αφίχθη εις Αθήνας δι' επίλυσιν θεμάτων του Δήμου". Αυτό ήταν μια ειδοποίηση του Γόρη προς τους Βασιλιάδες: «Ήρθα».

Αμέσως τον έπαιρναν από το Ξενοδοχείο στα Ανάκτορα, όπου γινόταν της μουρλής με τον Γόρη, με τους μπουραμπάδες, τα ανέκδοτά του που γινόταν αφορμή να φαιδρύνει το ψυχρό και τυπικό ανακτορικό περιβάλλον. Οι φωτογραφίες που δημοσίευε στα σκαλοπάτια των Ανακτόρων με γελαστά πρόσωπα της Οικογένειας και στην άκρη τον Γόρη καμαρωτόν και σφιγμένον στο επίσημο ένδυμα, με το ημίψηλον στο

Μορφές: Ο Γόρης Από τον Νίκο Χρ. Τσάκα

Συνέχεια από την 11η σελίδα

χέρι, έδειχναν ότι το διασκεδάζανε καλά. Στην πρώτη επίσκεψη που σημάδεψε την μετέπειτα φιλία με το Βασιλικό ζεύγος, ο Γόρης, προτού μπει στην αίθουσα με τα πορτραίτα, μπροστά στα έκπληκτα μάτια τους, έβγαλε τα παπούτσια του, έμεινε με τις κάλτσες και μπήκε μέσα...

– Μα τί κάνετε αυτού κ. Δήμαρχε; του είπε ο Παύλος.

– Α.ά.ά.ά. Βασιλιά μου, οι Χοτζάδες, όταν μπαίνουν στα τζαμιά, βγάνουν τα παπούτσια, και να μη τα βγάλω εγώ μπροστά στον Αθάνατο Γεώργιο, που έδωσε την ζωή του για την Πατρίδα, τον μακαρίτη τον πατέρα του που ελευθέρωσε τα Γιάννενα;;; τον Γεώργιο.... Αν δεν ήταν η Οικογένειά Σας ακόμη θάμασταν σκλάβοι στην Ήπειρο.

Την επομένη των επισκέψεων στην καθιερωμένη θέση "Ανακτορική Κίνησις", με την κορωνίτσα από πάνω, δημοσιεύονταν στην "Καθημερινή" η είδηση: "Η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς, εδέχθη εις εθιμοτυπικήν επίσκεψιν τον Δήμαρχον Ιωαννίνων κ. Γρηγόριον Σακκάν".

Σε κάθε νέα Κυβέρνηση ο εντολοδόχος Πρωθυπουργός υπέβαλλε στον Βασιλιά κατάλογο των Υπουργησίων κι' αυτός τράβαγε γραμμές πάνω στους ανεπιθύμητους. Ας κότταγαν τώρα οι ρουφιάνοι οι Υπουργοί να μη δινανε κονδύλια στον Γόρη για τα Γιάννενα του. Έτσι η εποχή του Γόρη σηματοδεύτηκε με μεγάλα και σπουδαία έργα για τα Γιάννενα.

Ο Βασιλιάς έχοντας ιδιαίτερη συμπάθεια στην Ήπειρο, ερχόταν με ευχαρίστηση για τις γιορτές της Απελευθερώσεως. Σε μια απ' αυτές και στο επίσημο γεύμα κατά την πρόποσή του ο Γόρης, μετά "τα Γιάννενα, τα πρώτα στ' άρματα, στα γρόσια και στα γράμματα" που το είχε μόνιμο, αμόλυσε και εκείνο το ιστορικό, ευχόμενος στον Παύλο:

– Και σ' ανώτερα Βασιλιά μου....

Τα χάσανε όλοι, πάλε την είπε την κοτσάνα του ο Γόρης, είπαν. Ο Παύλος ρώτησε με απορία:

– Τι ανώτερο κ. Δήμαρχε από Βασιλιάς;

Κί' ο Γόρης, καμαρώνοντας που τους άδειαζε όλους, από Βασιλιά μέχρι σερβιτόρο:

– Αυτοκράτορας στην Πόλη, Βασιλιά μου!!! Έγινε πανζουρλισμός.

Τα ευχετήρια τηλεγραφήματά του ήταν χάρμα: Να μας ζήσεις Βασιλιά μας, ... και με τις Βασιλοπούλες μας τις νυφάδες του Θρόνου της Ελλάδος...

Μ' αυτές τις μαγγιές ο Γόρης κατάφερνε τις δουλιές του. Είχε μυριστεί την αντίθεση του Καραμανλή με τον Αβέρωφ, γιατί ο "πνηρός ο Βλάχος" όπως τον έλεγε ο Δεσπότης ο Σπυρίδων, έβαζε στον Καραμανλή τρικλοποδιές και τούκανε εσωτερική αντιπολίτευση. Κονδύλια ένα σωρό ο Γόρης, δικάρα στον Αβέρωφ, άλλωστε εκείνος ενδιαφερόταν στα Γιάννενα για μερικά πρόσωπα, με την καρδιά του στο Μέτσοβο.

Είναι παράξενο πώς είχε καταφέρει την εποχή εκείνη να συγκεντρώσει τριγύρω του, υποστηρικτές του, όλον τον επισημονικό κόσμο των Γιαννίνων. Ίσως επαληθευόταν η παλιά ηπειρωτική παροιμία "εμαζώχτηκαν τα όρνια κι' έβαλαν τον μπούφο πρώτο". Τούτοι του γράφανε τους προεκλογικούς λόγους και του λέγανε:

– Γόρη, πρόσεχε μην ξεφύγεις από το χειρόγραφο! Χαθή-

καμε, θα τα κάνεις θάλασσα. Αυτός τους καθυσάχαζε.

– Μη σκιάζεστε σεις. Θα τα ειπώ όπως τα γράφετε...

Κουμπωμένος, γραβατωμένος ο Γόρης ξεκίναγε ομαλά και πειθαρχημένα. Αλλά γρήγορα αγκουσευόνταν από τις άνοστες, παγερές και καθαρευουσιάνικες φράσεις των γραμματιζόμενων. Με τρόπο τον έβλεπαν να χώνει σε κάποια στιγμή το χειρόγραφο στην τσέπη κουβάρι και να λέει: Σαχλαμάρες... και να αρχίζει τα δικά του, παίζοντας με την ρεμπούμπλικα τσαλακωμένη από χέρι σε χέρι, ρίχνοντας κορώνες και πήδους και... παίρνοντας μ' αυτά την εκλογή.

Στο εκλογικό Κέντρο, συνήθως στην "Οαση", με την διαλογική στην αρχή έπαιρναν αποτελέσματα από τα αριστοκρατικά εκλογικά κέντρα, που συνήθως ήταν εις βάρος του Γόρη και το υποψήφιο δημοτικό συμβούλιο του έπεφτε σε σκέψεις και απογοήτευση. Αλλά πού αυτός;

– Μη σκιάζεστε μωρές ρουφιάνοι, έχομε τις επάλξεις!!! Και εννοούσε την γυφτοκρατούμενη τότε Καλούτσανη και τις φτωχογειτονιές, με τους έγχρωμους που βγάζανε τελικά τον Γόρη ασηροπρόσωπο». Και πώς να μην τον ψήφιζαν; Άφηνε ποτέ κηδεία, γάμο ή βαφτίσια γύφτικα, που να μην ήταν παρών;

Μια μέρα μαζεύτηκε η γυφτουριά στο Δημαρχείο. Ήταν πολύ στενοχωρημένοι όλοι, γιατί είχε πεθάνει κάποιος Σπύρος, αρχοντόγυφτος, που τον είχαν σαν αρχηγό. Ο Γόρης ούτε που τον θυμότανε, Αλλά:

– Τι λέτε μωρές ζουλάπια πέθανε ο Σπύρος και δεν μου τό είπατε; Ορέ τι πάθαμαν. Τώρα βρήκε να πεθάνει ο κιαρατάς, που έχουμε και εκλογές...

– Καλά, καλά κύριε Δήμαρχε, μη κάνεις έτσι, θα τις πάρομε τις εκλογές, αλλά πρέπει να τον θάψομε και δεν έχουμε κάσσα.

– Δεν έχετε κάσσα; Μαμούρη.... φώναξε στον Προϊστάμενο του Γραφείου επί των υλικών, φέρε μωρέ ένα κασσούνι απ' αυτά που βάζομε τα φκυάρια...

– Άειστε, πάρτε το και βάλτε τον μέσα να τον ξεπροβοδίσομε...

– Δήμαρχε, ο Σπύρος είναι μακρυός, δεν χωράει...

– Μωρέ γομάρι Μαμούρη, λέει ο Γόρης, καλά δεν τον ξαίρεις τον Σπύρο τι άντρας θεριακωμένος ήταν, πού να το χωρέσει... Δώσ' τους δυο να τ' ανταμώσουνε...

Αλλά κάποτε έχασε την εκλογή. Κάπως έτσι ξαφνικά περνάει και χάνεται η Δόξα στον κόσμο. Ο Γόρης φαρμακώθηκε, τάρριξε τ' άρματα κι' αρρώστησε του θανάτα. Τον συνάντησα στα παλιά γραφεία του "Ηπειρωτικού Μέλλοντος" στο Ταχυδρομείο της Αθήνας, που κήκε μετά. Ήταν σε χάλια καλά, κατακίτρινος και μισός από τότε που τον ήξερα. Το επιτελείο της Εφημερίδας Θανάσης Γκογκώνης, Κώστας Μιχαηλίδης και Πέτρος Γκαλδέμης προσπαθούσαν να τον παρηγορήσουν. Μάταια:

– Έχουμε κι' άλλες εκλογές, έτσι πας να φας το κεφάλι σου, στο τέλος, Γόρη, εσύ δοξάστηκες χρόνια και χρόνια. Δεν άκουγε τίποτε:

– Καλλίτερος ο θάνατος παρά η ατίμωση, τους έλεγε.

Χάθηκε σύντομα, άδοξα, αναπολώντας τα παλιά, μέσα στον απόηχο των τελευταίων χειροκροτημάτων.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΗΜΟΥΛΙΤΣΑΣ

Ήταν επιθυμία της έκδοσής μας να παρουσιάσει το μεγάλο ευεργέτη του Συλλόγου Παργινών της Αθήνας και εμμέσως της Πάργας ΙΩΑΝΝΗ ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΗΜΟΥΛΙΤΣΑ. Καθυστερήσε μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες και συγκεντρωθούν τα στοιχεία. Καλούμε όλους ν' αναλογιστούν το μέγεθος και τη σημασία της ευεργεσίας και μάλιστα στη σημερινή Εποχή.

Ας είναι τούτο το δημοσίευμα μνημόσυνο και ευχαριστήριο στο μεγάλο ευεργέτη. Πιστεύουμε πως οι Παργίνοι και η Πάργα θα τον τιμήσουν όπως του αξίζει.

Μοναχογιός σε 6 αδελφές της οικογένειας του Χρήστου Δημουλίτσα και της Αικατερίνης Δράκου ο ΓΙΑΝΝΗΣ, Γεννημένος στην ΠΑΡΓΑ το 1917, ξενιτεύτηκε σε ηλικία 4 ετών στην Αλβανία, για να ζήσει γι' αρκετά χρόνια κοντά στον εκεί εργαζόμενο πατέρα του. Γι' αυτό του δόθηκε και το ψευδώνυμο ΣΚΙΠΙΤΑΡΗΣ, για να τον ξεχωρίζουν από το συνονόματο ξάδελφό του. Πολέμησε το 1940-41, αλλά έδωσε και τη μαχή της ζωής στην κατοχή κάνοντας διάφορα εμπόρια για

να εξασφαλίσει τα προς το ζειν στην πολυμελή οικογένεια που ήταν τώρα ο προστάτης της. Φαντάρος πάλι μετά την κατοχή, οπότε με την απόλυση του ρίχνεται πάλι στη μάχη της ζωής.

Ζωήρος σαν παιδί, ανήσυχος μέχρι το χαμό του, ο αείμνηστος ΓΙΑΝΝΗΣ ήταν στη ζωή του ένας Οδυσσέας, ένας Έλληνας, ένας Παργινός μέχρι το κόκκαλο.

Την πάλαιψε τη ζωή και δούλεψε σκληρά. Τον συναντάμε βιοτέχνη παραγωγής υφασμάτων στην Πάργα, επιχειρηματία στους Παξούς και στο περίφημο ΛΙΣΤΟΝ της Κέρκυρας, εσιτάτορα στο κέντρο της Κέρκυρας, όπου και παντρεύτηκε τη Μαρία και μετά εσιτάτορα στο κέντρο του Πειραιά, ξενοδόχο στη Γλυφάδα...

Πάντα όμως ο νους και η καρδιά στην Πάργα του, αγάπη που την επιβεβαίωσε και με την κληροδοσία του.

Χάθηκε το 1992 στην Αθήνα.

Αιώνια θα είναι η μνήμη σου, αγαπητέ μας Γιάννη.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ

Αριθ. 880
ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Συνεδρίαση της 6 ΜΑΡ. 1992
Δικαστής: Γεώρ. Κουνάτης Πρωτοδίκης Αντικείμενο: Δημοσίευση που ορίστηκε από τον Προϊστάμενο Δημοσίας διαθήκης του Γραμματέα: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗ Ιωάννη Χρήστου Δημουλίτσα ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ
Κατά τη σημερινή στο ακροατήριο συνεδρίαση που έγινε δημόσια, ο Δικαστής δημοσίευσε την δημόσια διαθήκη του κατά την 6-2-92 αποβιώσαντος ως άνω, η οποία έχει όπως παρακάτω

Αριθμός 1628 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ [Αποσπάσματα]

Στην Αθήνα σήμερα στις δώδεκα (12) Νοεμβρίου του έτους χίλια εννιακόσια ογδόντα επτά (1987), ημέρα Πέμπτη και στο συμβολαιογραφείο μου που ευρίσκεται στην οδό Πανεπιστημίου 57 και Εμμ. Μπενάκη ... παρουσιάσθηκε σε μένα την συμβολαιογράφο και κάτοικο Αθηνών ΟΛΓΑ ΒΕΡΒΙΤΣΙΩΤΗ - ΠΥΛΙΑΝΟΥ, που εδρεύω στην Αθήνα, ... ο μη εξαιρούμενος από τον νόμο κ. Ιωάννης Δημουλίτσας του Χρήστου και της Αικατερίνης, Συνταξιούχος κατά δήλωσή του, γεννημένος στην Πάργα Πρεβέζης, το έτος 1917, κάτοικος Πειραιώς, οδός Γρηγορίου Λαμπράκη 36-38 (πρώην Βασ. Σοφίας) κατά δήλωσή του, κάτοχος του δελτίου ταυτότητας με αριθμό Ν. 167653/4-3-1985 του Α' Α.Τ. Πειραιώς, γνωστός σε μένα και στα παραπάνω συμπράττοντα πρόσωπα. Αυτός παρουσία όλων μας, εδήλωσε ότι επιθυμεί να συνταχθεί ενώπιόν μου δημόσια Διαθήκη Επί πλέον κληροδοτώ στον Σύλλογο Παργινών Αθηνών και Πειραιώς «Η Πάργα» τα τέσσερα (4) υπάρχοντα γραφεία μου επί της οδού Ιωνος 10 στην Αθήνα και τα τέσσερα (4) ευρισκόμενα στον πέμπτον (Ε) όροφο της επί της οδού Ιωνος 10 πολυκατοικίας και ορίζω ότι επιθυμώ όπως ο ως άνω Σύλλογος στεγασθεί σε κάποιο από τα τέσσερα (4) αυτά γραφεία, κατ' επιλογήν του, τα δ' υπόλοιπα τρία (3) μισθώση και από το μίσθωμά αυτών κάθε τριετία (3ετία) είναι επιθυμία μου να γίνεται μια συγκέντρωση αγάπης, είκοσι χιλιάδες (20.000) δε από τα έσοδα των ως άνω μισθωμάτων ετησίως να διατίθενται στον Ιερό Από του Αγίου Νικολάου Πάργας εις μνήμην εμού και των συγγενών μου. Εκτελεστή των διατάξεων της διαθήκης μου αυτής ορίζω τον Δημήτριο Δράκο του Θρασυβούλου και της Ελένης, επιχειρηματία, κάτοικο Καλλιθέας Αττικής, οδός Καλυψούς 54"

Σε βεβαίωση των παραπάνω συντάχθηκε η πράξη μου αυτή η οποία αφού διαβάστηκε καθαρά και δυνατά στον διαθέτη, παρουσία και των συμπράττοντων προσώπων, οι οποίοι την άκουσαν και βεβαίωσαν το περιεχόμενό της υπογράφηκε από αυτούς και εμένα την συμβολαιογράφο νόμιμα.

Ο ΔΙΑΘΕΤΗΣ Ο ΜΑΡΤΥΡΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΟΥΛΙΤΣΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΑΣΚΑΣΟΒΙΤΣ

ΟΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΙ
ΣΟΦΙΑ ΣΠΕΡΕΛΑΚΗ - ΒΙΔΑΛΗ
ΟΛΓΑ ΒΕΡΒΙΤΣΙΩΤΗ - ΠΥΛΙΑΝΟΥ

Αριθμός 5942 ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΑΣ [Αποσπάσματα]

Στην Αθήνα σήμερα στις δέκα εννέα (19) Ιανουαρίου του έτους χίλια εννιακόσια ενενήντα έξι (1996), ημέρα Παρασκευή και στο Συμβολαιογραφείο μου, παρουσιάσθηκαν σε μένα την συμβολαιογράφο και κάτοικο Αθηνών ΟΛΓΑ ΒΕΡΒΙΤΣΙΩΤΗ - ΠΥΛΙΑΝΟΥ που εδρεύω στην Αθήνα ο μη εξαιρούμενος από τον Νόμο Ηλίας Ζώτος του Σπυρίδωνος και της Μαρίας, υποστράτηγος Ε.Α., γεννημένος στην Αγιά Πρεβέζης, ο οποίος ενεργεί εν προκειμένω ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του στην Αθήνα εδρεύοντος Σωματείου με την επωνυμία "Σύλλογος Παργινών Αθηνών - Πειραιά - Περιχώρων "Η ΠΑΡΓΑ", που συστάθηκε νόμιμα με το από 8-4-1978 έτους ιδρυτικό καταστατικό..., ο οποίος με την παραπάνω ιδιότητά του εξήτησε την σύνταξη και υπογραφή της πράξης μου αυτής, με την οποία εδήλωσε τα ακόλουθα: Ότι στις 6 Φεβρουαρίου 1992 έτους πέθανε στον Πειραιά Αττικής ο Ιωάννης Δημουλίτσας του Χρήστου και της Αικατερίνης, συνταξιούχος εν ζωή και κάτοικος εν ζωή Πειραιά, οδός Περικλέους 5, γεννημένος στην Πάργα Πρεβέζης το έτος 1917,

ο οποίος άφησε την με αριθμό 1628/12 Νοεμβρίου 1987 έτους δημόσια αυτού διαθήκη,

Στην ως άνω διαθήκη του ο ανωτέρω αποθανών - μεταξύ άλλων - κληροδότησε στον ως άνω Σύλλογο Παργινών Αθηνών - Πειραιώς - Περιχώρων "Η Πάργα" τέσσερα (4) δωμάτια με τους αριθμούς είκοσι ένα (21), είκοσι δύο (22), είκοσι τρία (23) και είκοσι τέσσερα (24), του πέμπτου (Ε) υπέρ το ισόγειο ορόφου, πολυκατοικίας ευρισκόμενης σύμφωνα με τον τίτλο κτήσεως της στην Αθήνα, εντός του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλεως των Αθηνών, της περιφέρειας του δήμου Αθηναίων, στην θέση "Βαθειά" και επί της οδού Ιωνος αριθμός 10 και ήδη μετονομασθείσα σε οδόν Μαρίας Κοτοπούλη, αριθμός 10.

Σήμερα με την πράξη μου αυτή ο ως άνω εμφανιζόμενος, με την ιδιότητα με την οποία παρίσταται, δηλώνει ότι ο ως άνω από αυτόν νόμιμα εκπροσωπούμενος Σύλλογος Παργινών Αθηνών - Πειραιώς - Περιχώρων "Η ΠΑΡΓΑ" αποδέχεται ρητά και ανεπιφύλακτα με σκοπό την μεταγραφή την κληροδοσία του ως άνω αποθανόντος Ιωάννη Δημουλίτσα, η οποία συνίσταται στα ως άνω τέσσερα (4) δωμάτια του πέμπτου (Ε) υπέρ το ισόγειο ορόφου της ως άνω πολυκατοικίας.

Σε βεβαίωση των παραπάνω συντάχθηκε το συμβόλαιο αυτό και το οποίο αφού διαβάστηκε στον παραπάνω εμφανιζόμενο, με την ιδιότητα με την οποία παρίσταται, καθαρά και δυνατά, ο οποίος το άκουσε και το βεβαίωσε, υπογράφηκε από αυτόν και εμένα την συμβολαιογράφο νόμιμα.

Ο ΕΜΦΑΝΙΖΟΜΕΝΟΣ Η ΔΙΑΘΕΤΗΣ
ΗΛΙΑΣ ΖΩΤΟΣ ΟΛΓΑ ΒΕΡΒΙΤΣΙΩΤΗ-ΠΥΛΙΑΝΟΥ

Αριθμός 8955 Ο Μεταγραφοφύλακας Αθηνών πιστοποιεί ότι:

Το υπ. αριθ. 5942 του 1996 έτους συμβόλαιο του Συμβολαιογράφου Αθηνών Όλγας Πυλιανού μεταγράφηκε σήμερα στα βιβλία των μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Αθηνών στον τόμο 4009 και με αυξ. αριθμό 25 Αθήνα εικοστή τέταρτη (24) Ιανουαρίου του χίλια εννιακόσια ενενήντα έξι (1996) έτους.
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ (Τ.Σ.) - υπογραφή

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ-ΚΑΡΟΛΟΥ-ΟΥΓΓΡΟΥ-ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ ΠΟΥΚΕΒΙΛ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ • ΗΠΕΙΡΟΣ * Έκδοση ΠΑΡΙΣΙ 1826

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ο Γ Δ Ο Ο

Η διοικητική περιοχή της Πάργας - Η εποχή της ίδρυσης αυτής της πόλης - Η σημερινή της κατάσταση - Τα έθιμα των κατοίκων της.

Στο δυτικό άκρο του ακροτηρίου Χειμέριου βρίσκεται η πυραμίδα της ακρόπολης της Πάργας, που έδωσε το όνομά της και σε ένα πολύ μικρό τμήμα της Ηπείρου. Αυτό το μικρό διαμέρισμα έμεινε ελεύθερο μέχρι τώρα, και στάθηκε όρθιο ανάμεσα στα ερείπια και την δουλεία της Ελλάδας¹.

Ο Μελέτιος, που ονομάζει αυτή την πόλη Ύπαρχον, δεν λέει τίποτε για την καταγωγή και την προέλευσή της, αλλά θα προσπαθήσω να την κάνω γνωστή, αντλώντας πληροφορίες από το χρονικό που έχει τυπωθεί στο Παρίσι το 1803¹.

Η Παλιά Πάργα², που την θέση της την παρουσίασα όταν περιέγραφα τα γειτονικά βουνά της Αγιάς, υπήρχε για μακρό χρονικό διάστημα πριν από την πτώση της Κωνσταντινούπολης στους Μωαμεθανούς. Αλλά, όταν αυτοί οι βάρβαροι κατέλαβαν την πρωτεύουσα της Ανατολικής Αυτοκρατορίας και ξεχύθηκαν στις επαρχίες, σκορπίζοντας το θάνατο και τα ερείπια, οι ιερείς της Πάργας, που προέβλεπαν μια αναπόφευκτη καταστροφή, σκέφτηκαν να προετοιμάσουν τους κατοίκους της πόλης τους για το ενδεχόμενο να ζητήσουν κάποιο άσυλο κοντά στη θάλασσα, όπου θα μπορούσαν να προστατευθούν ή να φύγουν σε μια φιλόξενη γη σε περίπτωση εχθρικής επιδρομής. Αλλά είναι δύσκολο να πείσει κανείς ένα λαό να εγκαταλείψει τις προγονικές του εστίες, όταν είναι για αιώνες δεμένος με την πατρική του γη. Τα συνηθισμένα λόγια και οι προτροπές δεν είναι αρκετά για να τους πείσουν. Γι' αυτό οι ιερείς επικαλέστηκαν τον Ουρανό να μιλήσει. Έτσι λοιπόν, ένας βοσκός³ α-

νακάληψε σε μια σπηλιά του ακροτηρίου Χειμέριου μια μικρή εικόνα της Παναγίας, που τη μετέφεραν πανηγυρικά και με πομπή στην Παλιά Πάργα. Αλλά, παρά τις τιμές αυτές με τις οποίες υποδέχτηκαν την εικόνα, αυτή ξαναγύρισε μόνη της στη σπηλιά. Και χρειάστηκε να αποφασίσουν οι κάτοικοι να την ακολουθήσουν εκεί που ξαναγύρισε. Έτσι αποφάσισαν να χτίσουν τη Νέα Πάργα γύρω απ' αυτή την ιερή εικόνα. Εγκατέλειψαν την πόλη, που γειτόνευε με τη Σινίτσα και την Αγιά, για να αποσυρθούν σ' ένα βράχο, φυσικό οχυρό, και προφυλαγμένο από κάθε ενδεχόμενο και κάθε έκπληξη, που μπορούσαν να παρουσιάσουν οι Τούρκοι, που είχαν ήδη καταλάβει τη Θεσπρωτία κατά τον καιρό της βασιλείας του Βαγιαζίτ του 2ου. Η Νέα, λοιπόν, Πάργα βρέθηκε χτισμένη πάνω σ' έναν απότομο βράχο, που από τις τρεις πλευρές του βρέχεται από τη θάλασσα και η έκτασή του ξεπερνάει το ένα μίλι και επικοινωνεί με την υπόλοιπη στεριά με έναν στενό λαιμό στην άκρη του βράχου.

Η αγροτική περιοχή, που ανήκει σ' αυτήν την πόλη, είναι η μόνη ελεύθερη έκταση της Ελλάδας, που έμεινε στους νόμους κατόχους της. Από την πλευρά της Θεσπρωτίας περιβάλλεται από την οροσειρά του βουνού Πεζόβολος⁴, που οι κορυφές του απλώνονται στα δυτικά και έχουν τα ονόματα: Γεγολούσα, Λάσση, Στομπέικο και Αλέξης. Αυτό το ημικύκλιο, που μοιάζει με αρχαίο θέατρο, και που η Πάργα είναι το προσκήνιό του, περιλαμβάνει μια έκταση 15 μιλίων και αρχίζει στα ανατολικά από το παρεκκλήσι του Αγίου Νικολάου και στο νότο φτάνει μέχρι την άκρη του βουνού Σπαρτίλα, στο ακροτήριο Σαλίτσατα. Το μήκος της περιοχής είναι τρία μίλια κι αρχίζει από τη θάλασσα και φτάνει μέχρι τα τούρκικα σύνορα και στο σημείο που κυλούν τα νερά ενός καταρράκτη, που κατεβαίνει ανάμεσα από τα βουνά Μπάλι και Μασούλι. Αυτή η ασήμαντη εδαφική έκταση είναι που μένει σαν αρχαία κληρο-

νομιά των Θεσπρωτών χριστιανών. Η προνομιακή της θέση είναι σπουδαιότερη από την ευφορία του εδάφους της. Η υψηλότερη ζώνη των βουνών της δεν τους προσφέρει παρά άνυδρους βράχους από αβεστόλιθο. Στο κέντρο της βλέπουμε μερικές συστάδες δέντρων και στη βάση της φυτρώνουν, σαν από θαύμα, πορτοκαλιές, λεμονιές, κιτρολεμονιές, τριανταφυλλίες και γιασεμιά, που κατεβαίνουν στην πλαγιά μέχρι κάτω στη ρομαντική πεδιάδα και ανακατεμένα το ένα με το άλλο σχηματίζουν κήπους με μια αιώνια πρασινάδα, που φτάνει μέχρι τα προάστια της πόλης.

Η παράδοση αναφέρει ότι αυτή η γη που καλλιεργήθηκε παντού και όπου η βλάστηση μπόρεσε να φουντώσει, δεν ήταν παρά μια θλιβερή ερημιά πριν να εγκατασταθούν εκεί οι Παργινοί. Αυτοί οι άνθρωποι, μόλις εγκαταστάθηκαν σ' αυτήν την άκρη του ακροτηρίου Χειμέριου, το πρώτο που έπρεπε να σκεφτούν ήταν να προστατέψουν την ελευθερία τους και ύστερα να ασχοληθούν με τις ανάγκες και τις ανέσεις της ζωής. Και πρώτα πρώτα η θανατοουργή εικόνα, που κάποτε τους είχε προειδοποιήσει για τον κίνδυνο, τώρα, που άρχισαν οι διαπληκτισμοί με τους Τούρκους, δεν έμοιαζε να ενδιαφέρεται πια για τη σωτηρία τους. Και πάλι ο Θεός για να τους βοηθήσει να βγουν από τον κίνδυνο, τους παρήγγειλε να προστρέξουν στη βοήθεια των Βενετών, που τότε ήταν κύριοι του Ιονίου πελάγους. Έτσι, στις 21 Μαρτίου του 1401 η Δημοκρατία της Βενετίας δέχτηκε τον επίσημο όρκο πίστης των Παργινών, και τους δέχτηκε σαν υπηκόους της στις 7 Αυγούστου 1447, όταν ήταν άρχοντας ο Δόγης της Βενετίας⁵ Φραγκίσκος Φοσκαρίνι.

Στο διάστημα που μεσολάβησε μέχρι την επικύρωση της πιο πάνω συμφωνίας, η Σύγκλητος της Βενετίας με διάταγμά της του έτους 1442 όρισε στους υπηκόους της της Πάργας, του Βουθρωτού και της Βάστιας να σχηματίσουν ομάδες τοξοτών για να υπερασπίσουν τον εαυτό τους, χωρίς να προστρέξουν για βοήθεια στους Αλβανούς εθνοφρουρούς. Η διαταγή αυτή ανανεώθηκε όταν πλησίαζαν τα στρατεύματα του Μωάμεθ του Β'. Ένας από τους στρατηγούς του, ο Χατζή μπέης, πολιορκήσε αναποτελεσματικά με 10.000 στρατό⁶ το Βουθρωτό, την Πάργα, το Σταυρούλι και την Ρινιάσσα.

Από τότε οι Παργινοί βρίσκονταν κάτω από την προστασία της Βενετίας, που ήταν την εποχή εκείνη κυρίαρχος των θαλασσών, και ήρθαν σε σύγκρουση με τους Οθωμανούς όσες φορές ξέσπασε πόλεμος ανάμεσα στη Βενετία και την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Το 1571 άρχισαν να ενισχύουν την οχύρωση της πόλης τους. Οι εργασίες της οχύρωσης τελείωσαν το 1575, όταν οι Τούρκοι ύψωσαν το φρούριο του Μαργαριτιού για να το αντιπαρατάξουν στους χριστιανούς, που μόλις έχτισαν το καινούριο φρούριο της Πάργας. Αυτό το φρούριο προκάλεσε την αντίδραση των Τούρκων. Στα 1657 οργάνωσαν δεύτερη επιχείρηση για να το καταλάβουν. Με αρχηγούς τους και Ίμο πασά κινήθηκαν 4.000 άνδρες να καταλάβουν το βουνό Λετίτσια, αλλά μάταια, παρ' όλο που έφεραν για την πολιορκία του και πυροβολικό με κανόνια με οβίδες των 60 λιβρών. Υποχρεώθηκαν να λύσουν την πολιορκία. Σ' αυτή την περίπτωση τη θέση την υπεράσπισε ο Μπενεβέτι της Κέρκυρας. Δέχθηκε 300 βλήματα πυροβόλου που έριξαν οι άπιστοι στο αδύναμο αυτό φρούριο, το οποίο υπεράσπιζε μια ολιγάριθμη φρουρά.

Τον επόμενο χρόνο οι ίδιοι αρχηγοί με 6.000 στρατό και 4.000 σκαπανείς ξαναγύρισαν και επετέθησαν στην Πάργα, που την υπεράσπιζε ο Σπύρος Παλατίνος. Οι βάρβαροι αναγκάστηκαν και πάλι να αποσυρθούν, αφού έχασαν 2.000 άνδρες⁷. Γιατί ήταν φαίνεται γραφτό ότι η Πάργα θα έπεφτε στους Τούρκους μόλις τον 19ο αιώνα.

Την εποχή, λοιπόν, εκείνη, η Δημοκρατία της Βενετίας, όπου ύμνωνε τη σημαία της, έστειλε ή δημιουργούσε φυγενείς για

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ • ΗΠΕΙΡΟΣ * Έκδοση Παρίσι 1826

Συνέχεια από την 14η σελίδα

να υποδουλώνει τους πληβείους, το λαό. Και καλλιώς επέκτεινε την επικράτειά της πάνω από το ακροτήριο Χειμέριο, δημιουργήσε και στην Πάργα δώδεκα οικογένειες πατρικίων, δηλ. ευγενών, που τα ονόματά τους γράφτηκαν στο Λίμπρο ντ' όρο της πόλης και σε συνέχεια διαίρεσε το υπόλοιπο του πληθυσμού σε γαιοκτημονες, στους οποίους ανήκαν τριάντα έξι οικογένειες, σε ναυτικούς, κλήρο, ξένους, οι οποίοι ήταν απαλλαγμένοι από το φόρο της ξενοκληρίας. Όλοι αυτοί βρίσκονταν κάτω από την εξουσία του Προβλεπτή, που ήταν περιβλημένος με κυριαρχική εξουσία.

Θέλοντας να συνδυαστούν οι γοθτικές συνήθειες με τα αρχαία ελληνικά έθιμα, θέσπισαν ώστε κάθε χρόνο, την παραμονή των Χριστουγέννων, να παίρνουν μέρος σε κοινή γιορταστική εκδήλωση ο αρχηγός της πόλης, οι άρχοντες, ο κλήρος και οι άνθρωποι της υψηλής κοινωνίας και να παίρνουν, επίσης, μέρος σε συμπόσιο με πρόεδρο τον πρωτόπαπα (αρχιερέα), στον οποίο χορηγούνταν διπλή μερίδα. Τέλος απαγόρευσαν στο λαό να γιορτάζει την 1η Μαΐου την επιστροφή των χελιδονιών. Έτσι στην Πάργα, όπως και στη λιμνοθάλασσά της, η Σύγκλητος των Βενετών με τον πέπλο των γιορτών και της ψιχαγωγίας κάλυπτε την άσκηση της διακυβέρνησης της πόλης με την εξαγορασμένη προδοσία. Σ' αυτή την τελευταία γιορτή ξόδευαν τα χρήματα των τελωνείων τους σε συμπόσια, σε παιχνίδια, σε χορούς και διασκεδάσεις, που κρατούσαν οχτώ μέρες και τελείωναν μ' έναν εικονικό πόλεμο στον οποίο Παργινοί, ντυμένοι με βενετσιάνικες στολές, προκαλούσαν και πρόσβαλλαν ανθρώπους ντυμένους τούρκικα και στο τέλος να απλώνουν το χέρι τους ζητώντας να πληρωθούν για τη δήμενη εξαιρετική αυτή πράξη τους. Αυτή η κωμική γιορτή που προεδρευόταν από έναν σοβαρό συγκλητικό, που φορούσε περούκα, ονομαζόταν Ροζαλία. Η λέξη αυτή ήταν παρμένη από μια άλλη παρόμοια τελετή, όχι λιγότερο κωμική κι αυτή, που γιορταζόταν κάθε χρόνο με την πιο μεγάλη και λαμπρή πομπή στο Παλέριο της Σικελίας⁸.

Η Βενετία, που για να κυβερνάει εφάρμοζε με συνέπεια κι επιμονή το δόγμα «διαίρει και βασίλευε» και την οργανωμένη διαφθορά, απέναντι στους κατοίκους της Πάργας επεφύλασσε διακριτική μεταχείριση, ενώ τους περιφρονούσε, χωρίς όμως να το δείχνει. Αλλά και οι Παργινοί ανταπέδιδαν φανερά την περιφρόνηση που τους ενέπνεε η αδυναμία της. Οι προβλεπτές της συνέχεια ενοχλούνταν με διάφορα τεχνάσματα, με αιτήσεις και αιτήματα. Οι Παργινοί και στην παραμικρή κίνηση των Τούρκων ζητούσαν από τους Βενετούς τρόφιμα και πολεμοφόδια, που τα πουλούσαν κρυφά στους ίδιους τους εχθρούς, για τους οποίους έλεγαν ότι τους απειλούσαν. Αυτό το πράγμα οδηγούσε στην καταστροφή του κράτους, εφ' όσον και οι ίδιοι οι Βενετσιάνοι είχαν το μερτικό τους σ' αυτές τις καταχρήσεις και την κακοδιοίκηση. Η σύγκλητος της Βενετίας, κουρασμένη, καθώς ήταν, να ακούει συνέχεια για την Πάργα, για τους κινδύνους της, και τις ανάγκες της, πρότεινε πολλές φορές στους κατοίκους της να τους δώσει την Αντίπαξο⁹ ή να τους παραχωρήσει εδάφη στην ίδια την Κέρκυρα, ώστε να απαλλαγεί από τις φλυαρίες τους και το βάρος της προστασίας τους.

Σ' αυτή την κατάσταση βρίσκονταν τα πράγματα και η βενετσιάνικη κυβέρνηση κατέρρεε από αδυναμία και φθορά, όταν, το 1797, στα Ιόνια Νησιά εμφανίστηκαν οι Γάλλοι. Δεν είχαν προλάβει να εγκαταστήσουν τα χρώματά τους στο μέγαρο του Αγίου Μάρκου, όταν μια καινούρια καταιγίδα, που πρόβαλε από την Ανατολή, ανάγγειλε τον πόλεμο του 1798, που υπήρξε

η δεύτερη στρατιωτική περίοδος της Γαλλικής Επανάστασης. Δεν είχε προβλεφθεί τίποτα γιατί, σύμφωνα με τη συνθήκη του καιρού, οι υπολογισμοί εξαντλούνταν και αναπαύονταν στη νί-

κη. Μετά την ντροπιαστική ήττα των Γάλλων στη Νικόπολη ο Αλή πασάς έστρεψε το βλέμμα του προς την Πάργα, αλλά οι δολοπλοκίες του οδήγησαν στη σύγκυση και στο μπερδεμα¹⁰.

Οι Παργινοί ήρθαν σε διαπραγματεύσεις και πέτυχαν από τον ναύαρχο Ουσακώφ την προστασία της Ρωσίας, αφού έστειλαν με τιμές στην Κέρκυρα την ολιγάριθμη γαλλική φρουρά, που μάταια ο Αλή πασάς τους είχε προτείνει να τη δολοφονήσουν. Αυτή η συμπεριφορά των Παργινών γέμισε χαρά του ορεσίβιους της Σελλαίδας, που διατηρούνταν ακόμη σαν ανεξάρτητη φυλή και οι Χαμίδες ήταν ικανοποιημένοι που είδαν να αποτυγχάνει ο Αλή πασάς σε μια υπόθεση που η επιτυχία του θα τον είχε φέρει στο κέντρο των κτήσεων τους.

Αλλά και οι Παργινοί από την πλευρά τους μπορούσαν να καμαρώνουν που συμμετείχαν στη διαμόρφωση της Συνομοσπονδίας των Ιονίων Νήσων, όταν, με μια ειδική συνθήκη, η πόλη τους, όπως και η Πρέβεζα, η Βόνιτσα και το Βουθρωτό μπήκαν κάτω από τη διοίκηση ενός βοεβόδα που όρισε η Πύλη. Το γεγονός αυτό δεν άρεσε στον Αλή πασά, που εξοργίστηκε καθώς είδε αυτούς τους οποίους ήθελε να αφανίσει να περνούν σε μια διοίκηση πιο υποφερτή απ' τη δική του. Αλλά ούτε και στους Παργινούς άρεσε αυτό, που ένιωθαν ότι μια μέρα θα απειληθούν και θα καταπιεστούν από τους εχθρούς της χριστιανικής πίστης. Με ψιθύρους αναμεταξύ τους εκδήλωναν τη δυσφορία τους γι' αυτή την κατάσταση πραγμάτων, γιατί ένιωθαν πως κάθε προσέγγιση των Ελλήνων με τους Τούρκους ήταν αδύνατη, όταν τα γεγονότα του 1806 οδήγησαν τα πράγματα σε σύγκυση. Η Πάργα, πριν ακόμα από την έκρηξη του πολέμου ανάμεσα στη Ρωσία και την Υψηλή Πύλη, είχε αποσπαστεί από την εξάρτηση της Πρέβεζας, αφού είχε διώξει από και τον βοεβόδα του Σουλτάνου. Μόλις μαθεύτηκε αυτό το νέο, οι Ρώσοι κατέλαβαν την Πάργα και έτσι την έσωσαν για δεύτερη φορά. Τέλος, κατά τη διάρκεια της δεύτερης χρονιάς, ο αυτοκράτορας Αλέξανδρος παραχώρησε στη Γαλλία τα δικαιώματά του που είχε στην Κέρκυρα και τις περιοχές που εξαρτώνταν απ' αυτή.

Υποσημειώσεις

1. Ιστορία Σύντομος του Σουλίου και της Πάργας. Παρίσι 1803.
2. «Κατά τις παλαιές και εγγράφους αποδείξεις, όπου την σημερινό σώζονται εις την Πάργαν, φαίνεται παλαιότερα από την αιχμαλωσίαν της Κωνσταντινουπόλεως». Ιστορία... σελ. 80.
3. Άδεται λόγος, ότι ένας αγιοβοσκός βόσκοντας τα γίδια του επάνω εις την τοποθεσίαν, όπου τώρα είναι η Πάργα, κατά τύχην εύρε μίαν μικρήν εικόνα της Θεοτόκου υπό κάτω εις μίαν σπηλίαν η οποία, σώζεται και μέχρι της ώρας μέσα εις το κάστρον, και πανηγυρίζεται» Ίδιο, σελ. 82.
4. Πεζόβολος, βουνό που ονομαστικώς έτσι επειδή μοιάζει με το δίχτυ, όταν ο ψαράς το πετάει στη θάλασσα για να πιάσει ψάρια.
5. Οι αντιπρόσωποι βουλευτές, που υπέγραψαν τη συμφωνία με την οποία η Πάργα παραχωρούνταν στην Βενετία ήταν:
- Ιωάννης, ιερέας και Πρωτόπαπας
- Ιωάννης Αντίοχος
- Δημήτριος Βιζβιτσιώτης
- Ιωάννης Κουμάνος
6. «Ιστορία της Κέρκυρας», Μαθημ. βιβλ. V, σελ. 260, 261.
7. Ίδιο, βιβλ. VIII σελ. 427, 428.
8. Ξέρουμε ότι οι Ναπολιτάνοι είχαν καταλάβει την Κέρκυρα και τα νότια νησιά πριν περάσουν στην κυριαρχία της Βενετίας. Είναι πολύ πιθανόν να οφείλεται σ' αυτούς η καθιέρωση της Ροζαλίας.
9. Αντίπαξος, νησί ακατοίκητο, 18 μίλια από την Πάργα.
10. Βλέπε «Ιστορία της αναγέννησης της Ελλάδας», τμή. I, και II.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

Σ.Σ.: Τ' αποσπάσματα που αναφέρονται στην ΠΑΡΓΑ από το βιβλίο του Πουκεβίλ, πρόξενου της Γαλλίας στα Γιάννενα την εποχή του Αλή Πασά (Εκδόσεις Αφών Τολίδη - Αθήνα 1994) μας έστειλε η Πόπη Γκρέπη-Ρίζου, την οποία και ευχαριστούμε.

❖ Χειμώνας 1948.
Από αριστερά:
Αντώνης Τσάντος,
Τούλα Βάσσου,
Άσπα Καββαδά,
Έλσα Γκιάτη,
Ερμιόνη Πάκου,
Φωφώ Βέργου,
Καίτη Σουίδα.
(Αρχείο Τούλας Βάσσου-
Κοτύλια).

1. Εκδρομή στις 18-4-1947
Α.-Δ. Όρθιοι: Χόρη
Γευματίδη, Μηλίτσα Τσάκα,
Αυγούλα Αντωνίου,
Πανωραία Μπάσιου, Ευδοξία
Μπάσιου, Τζίλντα Τζώρτζη,
Μαρίτσα Αντωνίου.
Κάτω: Νικ. Τσάκας, Διονύσης
Παΐζης, Λάμπρος Μπάσιος,
Νεοπτόλεμος Τζώρτζης.
(Αρχείο Νικ. Τσάκα).

Τουρκοπάζαρο, τζαμί και Λέων Στέλιος.
Αρχείο Τούλας Βάσσου-Κοτύλια.

2. Μια παλιά παρέα (25-3-1957)
Πάνω Α.-Δ. Γεώργιος Μπουλάς, Μίμης Δεσούλλας, Θωμάς Γκιώνης,
Γιώργος Βέργος. Μεσαία: Τάκης Βασταρούχας, Γιώργος Γκρέπης,
Ακύλας Μυρονίδης, Θανάσης Ζούλας. Κάτω: Νικ. Τσάκας.
(Αρχείο Νικ. Χρ. Τσάκα)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου Παργινών Αθήνας θα
γίνει την Κυριακή 12 Γενάρη,
ώρα 11.00 στο ξενοδοχείο «Τιάνια», Πανεπιστημίου 52.
Θα κοπεί πίττα και θα προσφερθούν καφές και
αναψυκτικά. Παράκληση για τη συμμετοχή.
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ